

Öğretmenlik Temalı Bir Yaratıcı Drama Dersinin Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterliklerine Etkisi

Dürdane Lafcı-Tor¹

Pınar Özdemir-Şimşek²

Yasemin Acar³

Makale Bilgisi

DOI: 10.21612/yader.2023.007

Makale Geçmişi

Geliş tarihi 02.12.2022

Düzeltilme 21.03.2023

Kabul 19.06.2023

Anahtar Sözcükler

Yaratıcı drama

Öğretmen eğitimi

Mesleki gelişim

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Öz

Bu araştırmanın amacı öğretmenlik temalı yaratıcı drama eğitiminin Almanca öğretmeni adaylarının mesleki yeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını nasıl etkilediğini belirlemektir. Çalışmanın örneklemini bir devlet üniversitesinde Almanca öğretmenliği lisans programı üçüncü sınıfına devam eden 12 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Karma yöntem ve örnek olay araştırması olarak planlanan bu çalışmada, yaratıcı drama yöntemiyle verilen eğitimin öğretmen adaylarının gelişim süreçlerine etkilerini belirlemek amacıyla yansıtıcı günlükler ve yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen nitel veriler içerik analizi ile incelenmiştir. Eğitim sürecinin Almanca öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarına etkisini belirlemek için Üstüner (2006) tarafından geliştirilen “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılarak öğretmenlik temalı drama eğitimi öncesinde ve sonrasında ölçümler yapılmıştır ve bu eğitim süresince uygulanan farklı etkinliklerin etkisi incelenmiştir. “Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”nden elde edilen veriler normal dağılım gösterdiği için analiz işlemlerinde bağımlı örneklemeler t-testi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, drama eğitimi alan Almanca öğretmeni adaylarının eğitim sonunda öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir. Nitel bulgular ise öğretmenlik temalı drama eğitiminin öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine ilişkin katkı sağladığını ortaya koymuştur. Sonuç olarak, öğretmen eğitiminin niteliğini artıracak ve öğretmen adaylarının profesyonelleşme süreçlerine katkıda bulunacağı için yaratıcı drama yönteminin öğretmen eğitiminde kullanılması önerilmektedir.

1 Dr. Öğretim Üyesi, Erciyes Üniversitesi, Türkiye. E-Posta: durdanetor@erciyes.edu. Orcid Id: 0000-0003-2373-1247

2 Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Türkiye. E-Posta: pozdem@hacettepe.edu.tr. Orcid Id: 0000-0002-0360-4446

3 Dr., Erciyes Üniversitesi, Türkiye. E-Posta: yacar@erciyes.edu.tr. Orcid Id: 0000-0003-0260-6447

Giriş

“Öğretmen eğitimi” konusu günümüzde sıklıkla ele alınan konulardan birisidir, çünkü nitelikli bir eğitim-öğretim sürecini sağlamada en etkin rolün öğretilmekte olduğu kanısı yaygındır. Bir öğretmenin etkililiği hem hizmet öncesi süreçte geçirdiği etkili ve verimli bir eğitim-öğretim sürecine hem de mesleğine başladıktan sonra kendini geliştirmesine bağlıdır. Fakat bir öğretmen adayı her ne kadar yükseköğrenim süresince gerek genel kültür gerek öğretmenlik ve uygulamaya yönelik dersler almış olsa da mesleğe başladıktan sonra toplumun, mesleğin ve idari yapının gerçekleriyle karşılaştığı için mesleği icra etmede sıkıntılarla karşı karşıya gelmektedir. Korkmaz ve arkadaşları (2004) yaptıkları araştırmada öğretmenliğe yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları şu şekilde sıralamışlardır; (1) resmi evrak hazırlama, (2) öğretilmeye hazır olma, (3) sınıf yönetimini sağlama, (4) okul ve çevre kültürüne uyum sağlama, (5) velilerle iletişim kurma. Gömleksiz ve arkadaşları (2010) yaptıkları araştırmada da benzer sorunlar tespit etmiştir; mesleğe yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin okulun sosyal çevresine ve idari işlere uyum sağlamada problem yaşadıklarını ortaya koymuştur. Sarı ve Altun (2015) ise sınıf öğretmenlerinin sorunlarına ilişkin yaptıkları araştırmada, öğretmenlerin il, ilçe ve okul yöneticilerinden destek alabilme, rehberlik servisinden mesleki yeterlik alanında istenilen düzeyde destek alma ve öğrencileri isteklendirme konularında sorunlar yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Erdemir (2007) ise Fen Bilgisi öğretmenleriyle yaptığı görüşmeler sonunda öğretmen eğitiminin, öğretmen adaylarını farklı kültürlere sahip bölgelere ve öğretilim ortamlarına hazırlayamadığı sonucunu ortaya koymuştur. Öğretmenlerin atandıkları yerleşim bölgeleri de öğretmenlerin mesleğe uyumunu zorlaştıran etkenlerden biridir. Örneğin, köye atanan öğretmenlerle yaptığı araştırma sonucunda Özpınar (2008), öğretmenlerin en çok karşılaştıkları sorunun ‘tiyatro ve sinema gibi kültürel aktivitelerden yoksun olma’ olduğunu aktarmıştır.

Tüm bu araştırmalar incelendiğinde araştırmacının bakış açısı ve araştırmaya odak aldığı konuların değişmesiyle karşılaşılan problemlerin de farklılaştığı görülmektedir. Aynı zamanda, günümüzde değişen şartlarla birlikte şimdiye kadar ortaya konulan problemler haricinde başka sorunların da ortaya çıkabileceği aşikârdır. Bu bağlamda bir öğretmen adayının mesleğe başlamadan önce bu zorluklara ilişkin farkındalığının olması, mesleki beklenti ve hedeflerini bu bilinçle inşa etmesine ve yaşadığı problemlere daha kolay çözüm bulmasına yardımcı olacaktır. Öğretmenlerin ilk yıllarında mesleklerine uyum sağlamalarını kolaylaştırmak için hizmet öncesi eğitim sürecinde gerçek yaşamla ilgili etkinliklerin yapılması önemlidir (Erdemir, 2007). Bu kapsamda, etkinlik temelli yaratıcı drama uygulamalarının öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine/profesyonelleşmelerine katkısı büyüktür. Yaratıcı drama, alanının Türkiye’de ilk uygulamalarını yapmış olan İnci San’ın tanımıyla, “doğaçlama, rol oynama, vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman bir somut kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel örüntülerin yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği “oyunsu” süreçlerde anlamlandırması, canlandırmasıdır” (San, 1996, s.113). Yaratıcı dramanın, bireylerin gelişimine kendini ifade etme, yaratıcı olma ve grup çalışmalarına açık olma gibi çok önemli katkılarının olduğu bilinmektedir; bireylerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimlerine katkısı olan çok yönlü bir yöntemdir ve bu etkileri 1990 yılından itibaren sayıları giderek artan çalışmalarda görülmektedir. Alan yazında öğretmen adaylarının mesleki yeterlik, öğretmenlik mesleğine yönelik tutum, mesleki benlik, saygıyı artırmak ve profesyonelleşmelerini

sağlamak için yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı birçok çalışma yürütülmüştür. Bu çalışmalar farklı öğretmenlik grupları ile yapılmıştır: Coğrafya öğretmenliği (Bütün vd., 2015), Fen Bilgisi öğretmenliği (Saylan vd., 2016), İngilizce öğretmenliği (Güray, 2015), Okul öncesi öğretmenliği (Eti ve Yemen, 2022), Sınıf öğretmenliği (Akdemir, 2020; Çayır ve Gökbulut, 2015; Karacil Kılıçaslan ve Yayla, 2018b; Yeler, 2022), Sosyal Bilgiler öğretmenliği (Akhan ve Demir, 2020). Yaratıcı dramanın mesleki gelişim ve yeterliliğe olan katkısı; yaşantı odaklı olması, grup üyelerinin deneyimlerini özgürce ortaya koymasını sağlaması, farklı görüşlerin ortaya çıkması gibi nedenlerden ileri gelebilir. “Öğretmenlik” olgusunun aslında bir öğretmen adayının yaşamından ve kendi öğrenim süreçlerindeki geçmiş yaşantılarından uzak olmadığı, bu konuyu yaşantıları yoluyla ele alabileceği düşünüldüğünde bir yöntem olarak yaratıcı dramanın öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin farkındalıklarını artıracığı ve profesyonelleşmelerine katkıda bulunacağı öngörülmektedir. Nitekim yaratıcı dramada kullanılan rol oynama ve doğaçlama teknikleri sayesinde, katılımcılar günlük yaşamda karşılaşılan sorunları fark etme ve olası sonuçları deneyimleme imkânı bulmaktadır (Adıgüzel, 2019). Benzer şekilde öğretmenler de bir durum onları bilgilerini kullanmaya zorladığında ve bilgilerini problemin çözümüne yönelik genişlettiklerinde daha iyi öğrenmektedir (Knowles vd., 1998). Bu bağlamda, 8 haftalık hazırlanan yaratıcı drama programının uygulanmasıyla öğretmen adaylarının “öğretmenlik mesleği”nin önemini fark etmeleri, farklı bakış açıları kazanmaları hedeflenmektedir. Bu bağlamda, bu araştırmanın amacı öğretmenlik temalı yaratıcı drama eğitiminin Almanca öğretmeni adaylarının mesleki yeterlikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını nasıl etkilediğini belirlemektir. Çalışmanın araştırma soruları ise şu şekildedir:

1. Yaratıcı drama yöntemiyle işlenen öğretmenlik temalı dersin öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerine katkısı nedir?
2. Öğretmenlik temalı yaratıcı drama eğitiminin sonrasında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarında bir değişiklik var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma karma yöntem araştırmasıdır ve örnek olay çalışması olarak planlanmıştır. Örnek olay çalışmalarında bir kişi, grup, durum ya da olgunun farklı perspektiflerden ayrıntılı olarak incelenmesi, derinlemesine anlaşılması, süreçlerin incelenmesi ve anlamlandırılması amaçlanmaktadır (Yin, 2014; Lodico vd., 2010). Araştırma sorularını cevaplayabilmek için eğitim ve araştırma sürecinin kapsamlı bir şekilde açıklanması önemlidir. Karma yöntem araştırmaları ise nitel ve nicel yöntemlerin güçlü yanlarını birbirini destekler biçimde ortaya koyduğundan (Fırat vd., 2014) iki yaklaşımın tek başına kullanımına oranla araştırma problemlerini daha iyi anlamamızı sağlar (Creswell, 2014). Çalışmada nicel yöntem olarak, zayıf deneysel desenlerden olan tek grup öntest-sontest deseni kullanılacaktır. Bu desende kontrol grubu olmaksızın, uygulama yapılan gruba ilişkin uygulama öncesi ve sonrasındaki değişiklikler belli ölçümlerle belirlenir. Çalışmanın nitel verileri, yansıtıcı günlükler ve görüşmeler aracılığıyla elde edilmiştir.

Çalışma Grubu

Bu çalışmanın katılımcılarını bir devlet üniversitesinde öğrenim gören Almanca öğretmenliği programı, 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Grup 3’ü erkek, 9’u kadın olmak üzere toplam 12

öğretmen adayından oluşmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı 20 ile 52 arasında değişmekle beraber, 5 kişinin yaşı 35'ten büyüktür. Grup, lisans eğitimleri süresince yaratıcı drama dersi almamıştır, sadece birkaç öğretmen adayı tanıtım amaçlı gerçekleştirilen bir oturumluk yaratıcı drama uygulamasına katılmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Araçları

Çalışmanın nitel verileri yansıtıcı günlükler ve yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığıyla toplanmıştır. Katılımcılardan her oturum sonrasında yansıtıcı günlük yazmaları istenmiştir. Öğretmen adaylarına, günlüklere deneyimlerini ve görüşlerini aktarmada kılavuz olması amacıyla 'YD oturum değerlendirme formu' hazırlanmış ve dağıtılmıştır. Bu formda oturum amaçları, içeriği, etkinlikleri hakkında programa yönelik genel değerlendirme soruları ile katılımcıların oturum sırasında deneyimledikleri duyguları, kazanımları ortaya çıkaracak öz-değerlendirme soruları yer almaktadır. Uygulama sonunda ise gönüllü olan öğretmen adayları ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelere 10 öğretmen adayı katılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup program geliştirme ve drama alanında uzman olan ikinci yazardan uzman görüşü alınmıştır. Soruların anlaşılabilirlik ve dilsel doğruluk kontrolleri ise yabancı dil öğretimi uzmanı olan üçüncü yazar tarafından yapılmıştır.

Bu çalışmada öntest-sontest amacıyla, Üstüner (2006) tarafından geliştirilen "Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği" uygulanmıştır. Ölçeğe ait KMO değeri 0.91, Bartlett Testi sonucu 7835,194 ($p < .0001$) ve Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.93 bulunmuştur (Üstüner, 2006). Bu sonuçlar, ölçeğin maddelerinin faktör analizi için uygun olduğunu, yapı geçerliğinin sağlandığını ve güvenilir bulunduğunu göstermektedir (Üstüner, 2006). Bu tutum ölçeğinde "Öğretmen olmayı kendime yakıştırıyorum.", "Bilgili ve yeterli bir öğretmen olacağımı düşünüyorum.", "Öğretmenlik mesleği bana sıkıcı geliyor." şeklinde toplam 34 madde yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Günlükler ve görüşmeler yoluyla toplanan nitel verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinin amacı, toplanan verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşmak (Yıldırım ve Şimşek, 2021) olduğu için, yansıtıcı günlük ve yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen ve kapsamı araştırmacının yorumlarına ve amacına bağlı olan verilerin derinlemesine çözümlemesinde en uygun analiz yöntemi olarak düşünülmüştür. Bu doğrultuda tümevarımcı içerik analizi, önceden fark edilmeyen kavram ve temaların ortaya çıkmasını sağlar. İçerik analizi ile ortaya çıkan temalar 2017 yılında belirlenen 'Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri' ile benzer çıktığı için temalar bu belgeyi temel alarak raporlanmıştır.

Araştırmanın ikinci sorusuna yanıt aramak için nicel veri analizi gerçekleştirilmiş ve SPSS programı kullanılmıştır. Veri analiz testini seçmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit etmek üzere Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk Testleri uygulanmıştır (Tablo 1). Tablo 1 incelendiğinde fark puanlarının anlamlılık değerinin 0,05'ten büyük olması verilerin normal dağılıma sahip olduğunu ve analizlerin parametrik testlerle gerçekleştirilebileceğini göstermektedir. Bu nedenle Bağımlı Örneklem için T Testi uygulanmıştır. Ayrıca, betimsel analizler de yapılmıştır.

Tablo 1. Verilerin Normallik Sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Fark	,193	12	,200*	,907	12	,195

Geçerlik ve Güvenirlik

Guba ve Lincoln (1982) nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliği inandırıcılık kavramı ile ele almaktadır. Bu çalışmada inanırlığı artırmak için hem yöntem hem de araştırmacı üçgenlemesi kullanılmıştır. Veri toplama sürecinde de belirtildiği üzere, nitel veriler görüşme ve yansıtıcı günlükler aracılığıyla toplanmıştır ve nitel verileri desteklemek amacıyla nicel verilerden faydalanılmıştır. Araştırmacı üçgenlemesi, verinin toplanması, analizi ve yorumlanması aşamalarında birden fazla araştırmacının yer almasıdır (Başkale, 2016). Uygulamaların araştırmanın ilk ve üçüncü yazarı tarafından yürütülmüş olması sürecin nesnel bakış açısıyla yorumlanmasını sağlamıştır. Ayrıca, nicel verilerin toplanması aşamasında kullanılan ölçek daha önce farklı araştırmalarda kullanılmış, güvenilir ve geçerli bir veri toplama aracıdır.

Etik İlkeler

“Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği”, ölçeği geliştiren Üstüner’den izin alınarak kullanılmıştır. Bunun dışında, araştırma boyunca toplanılacak tüm veriler hakkında katılımcılar bilgilendirilmiş ve onamları alınmıştır. Ayrıca tüm raporlama süreçlerinde katılımcıların adları saklı tutulmuş ve her biri Ö1’den Ö12’ye kadar kodlanmıştır. Ö1 yaşı en küçük katılımcıyı, Ö12 ise yaşı en büyük katılımcıyı göstermektedir.

Uygulama Süreci

Öğretmenlik temalı yaratıcı drama eğitimi 2016-2017 eğitim öğretim yılının güz yarıyılında Özel Öğretim Yöntemleri dersinde uygulanmıştır. Uygulama 8 hafta, 26 saat sürmüştür. Uygulama fakülte drama salonunda ve sınıflarda gerçekleşmiştir.

Derslerde rol oynama, doğaçlama, eş zamanlı doğaçlama, tüm grup doğaçlama, donuk imge, dedikodu halkası, rol kartları, bölünmüş ekran, telefon görüşmeleri, bilinç koridoru olmak üzere farklı yaratıcı drama teknikleri kullanılmıştır. Ayrıca öğretim materyali olarak fotoğraflar, gazete haberleri ve videolardan yararlanılmıştır. Drama oturum planları geliştirildikten sonra yaratıcı drama alanında uzman olan ikinci araştırmacı tarafından kontrol edilmiştir. Yaratıcı drama uzmanı etkinliklerin süreleri ve isimleri, kazanım-etkinlik uyumu hakkında dönütler vermiştir. Oturum planları yaratıcı dramanın ısınma/hazırlık, canlandırma ve değerlendirme aşamalarını dikkate alınarak hazırlanmış ve uygulanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırma soruları ve amaçları doğrultusunda, öğretmen mesleki yeterliklerinden ‘mesleki beceri’ ve ‘tutum ve değerler’ yeterlik alanları ile ilgili bulgular sunulmaktadır.

Mesleki Beceri

Öğrenme Ortamları Oluşturma Sürecinde Yaratıcı Drama

‘Öğrenme Ortamları Oluşturma’, öğretmen yeterlikleri kapsamında *Mesleki Beceri* yeterlik alanındaki yeterliklerden biridir. Bu çalışmada kullanılan yöntem yaratıcı drama olduğu için öğretmen adaylarının sıklıkla bu yöntemin ve bu yöntemle derste yapılan etkinliklerin öğrenme ortamındaki kullanımı ve rolüne ilişkin yorum yaptıkları görülmüştür. Bu kapsamda haftalık günlükler ve görüşmelerden elde edilen kategoriler aşağıda listelenmektedir (Bkz. Tablo 2):

Tablo 2. *Yaratıcı Drama Yönteminin Öğretim Sürecine Katkısı*

-
- Yabancı dil konularını öğretirken kullanabileceğini düşünme,
 - Konuşma becerisinin geliştirilmesine katkı sağlayacağını düşünme,
 - Öğrencilerin güdülenmesine katkı sağlayacağını düşünme,
 - Öğrencilerin öğrenme isteğini artıracaklarını düşünme,
 - Çekingen öğrencilerin derse katılımını sağlayacağını düşünme,
 - Tanışma etkinliklerini öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerini öğrenirken de kullanabileceğini düşünme,
 - Almancanın zor bir dil olduğuna ilişkin önyargıları azaltmada etkili olabileceğini düşünme,
 - Jest ve mimiklerin doğru kullanımına katkı sağlayacağını düşünme,
 - Kelime öğretiminde katkı sağlayacağını düşünme,
 - Yazma becerisinin geliştirilmesine katkı sağlayacağını düşünme,
 - Telaffuz öğretiminde katkı sağlayacağını düşünme,
 - Grup canlandırmalarını kendi derslerinde kullanabileceğini düşünme,
 - Öğrencilerin ilgisini çekme ve sürdürmede kullanabileceğini düşünme,
 - Öğrenmenin kalıcı olmasını sağlayabileceğini düşünme.
-

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini öğrenim sürecinde kullanmaya yönelik düşüncelerinin olduğu görülmektedir. Bu derste farklı birçok etkinlik gördüklerini ve bu etkinlikleri meslek hayatlarında kullanacaklarını; kendi derslerinde kullanırlarsa “dersin monotonluktan uzaklaşacağını”, “öğrenmenin kalıcı olacağını” ve “öğrencilerin öğrenme isteğinin ve aktif katılımının artacağını” ifade etmişlerdir.

Katılımcıların çoğu, yaratıcı dramanın yabancı dil öğretimi için uygun bir yöntem olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar, kullanılan etkinlikleri kendi derslerinde uygulayıp uygulayamayacaklarına ve uygulayabileceklerse hangi gruplar için daha uygun olacağına ilişkin düşüncelerini ifade etmişlerdir. Tüm hafta günlüklerinde yaratıcı dramanın öğretmenlik mesleğinde kullanımı konusunda düşüncelerini yazan bir katılımcı yaratıcı dramanın faydasına ilişkin şu cümleleri kurmuştur: “En önemlisi ise, yaratıcı drama dersinin bize öğretmenlik alanında uygulayabileceğimiz alternatifler sunması. Karşı tarafı (öğrencileri) anlamayı, onlara bu yolla bir şeyleri kavrayabilmeyi öğretmesi” (Ö10). Bir diğer öğretmen adayı ise konuya yönelik görüşünü şu şekilde dile getirmiştir: “Drama dersinin önemini, faydalarını ve burada öğrendiklerimizi öğretmen olduğumuzda “kullanabileceğimizi”, bunlardan faydalanabileceğimizi anladım” (Ö11).

Ayrıca canlandırmaların yabancı dil öğretiminde özellikle konuşma becerisini geliştirmede etkili bir yöntem olduğundan bahsedilmiştir. Katılımcılardan birkaçının günlüğünde, gerçekleştirdikleri etkinlikleri öğretmen olduklarında nasıl kullanacaklarına ilişkin aktarım yaptıkları görülmüştür. Bu kapsamda bir öğretmen adayının oturumda deneyimlediği bir etkinliği ileride kendi derslerine aktarmak istediğine ve bu etkinliği kendi dersinde nasıl uygulayacağına ilişkin görüşleri şu şekildedir:

Yabancı dil dersinde oturumumuzda yaptığımız gibi duvarlara, örneğin mevsimlerin resimlerini ve boş bir kâğıt asıp öğrencileri müzik eşliğinde yürüterek müziği durdurduğumda en yakın buldukları resimle ilgili akıllarına gelen ilk kelimeleri yazmalarını isteyebilirim; sonra da liderimizin yaptığı gibi bu resim ve yazıları toplayarak öğrencileri gruplara ayırdıktan sonra her gruba bir resim ve fikirleri vererek grup içerisinde konularıyla ilgili bir günlük yazmalarını isteyebilirim (Ö1).

Drama etkinliklerinin, özellikle ısınma çalışmalarında gerçekleştirilen oyunların ve etkinliklerin, yabancı dil konularının öğretiminde kullanılabileceği belirtilmiştir. Katılımcılar, bu tür etkinliklerin öğrencilerin güdülenmelerini sağlayacağını, öğrenme isteğini artıracaklarını vurgulamıştır. Çekingen öğrencilerin öğretim sürecine katılımlarını sağlamak ya da arttırmak için ısınma etkinliklerinin faydalı olacağını ön görmüşlerdir. İsim ve sıfatlarla yapılan tanışma etkinliğinin sınıf ortamında Almanca sıfatlarla da yapılabileceği düşünülmüştür.

Bir katılımcı haftalık günlüğünde “Almancaya önyargılı yaklaştığımı, zor bir dil olarak adlandırıldığımı göz önünde bulunduracak olursak bu yöntem uygulandığı takdirde, bu dile olan önyargıları da azaltabileceğini düşünüyorum” (Ö5) diyerek derslerde yaratıcı drama yöntemini kullanmanın öğrencilerin öğrenilen dile karşı önyargılarını azaltmada etkili olabileceğine işaret etmektedir.

Öğretmen adayları, ısınma çalışmalarının yanı sıra, canlandırma ve doğaçlamaları da öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmeye yönelik kullanabileceklerini düşünmektedirler. Özellikle dil seviyesi görece yüksek olan sınıflarda kullanılabileceği de belirtilen hususlardan biridir. Ayrıca katılımcılardan biri, doğru jest ve mimik kullanımının yabancı dil öğretmenin sahip olması gereken özellikler arasında olduğunu belirtmiş ve yaratıcı drama uygulamalarının öğretmenin bu özelliği kazanmasında ve anlatacağı konuların pekiştirilmesinde faydalı olacağına dikkat çekmiştir.

Katılımcılar, yaratıcı dramaya ilişkin yeterli bilgi ve deneyime sahip olmadan bu dersi alan bir grup öğretmen adaydır; çoğu yaratıcı dramayı sadece bir kavram olarak duymuşlardır ve sınıf uygulamaları hakkında yeterince bilgi sahibi değildirler. Bu nedenle katılımcılar, en çok *yaratıcı dramanın uygulama ağırlıklı bir ders oluşuna* vurgu yapmışlardır. Bu bağlamda katılımcılar, yaratıcı drama dersine ilişkin “bir konunun sunum dışında farklı bir şekilde anlatılabileceği”, “teorik konuların öğretiminde de uygulanabileceği”, “uygulamanın nasıl gerçekleşebileceği”, “öğretici bir dersin eğlenceli de olabileceği”, “yaparak-yaşayarak öğrenmeyi”, “oyunarak eğlenerek de öğrenmenin mümkün olduğu” şeklinde izlenimlerini sunmuşlardır.

Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme

Öğretmen adayları, haftalık günlüklerinde ve görüşmelerde öğretim sürecini yönetmeye ilişkin görüşlerini de belirtmişlerdir ve konuya yönelik elde edilen veriler aşağıdaki listelenmiştir (Tablo 3). Bu kapsamda katılımcıların ‘Nasıl bir öğretmen olunması gerekir?’, ‘Nelere dikkat

edilmesi gerekir?’, ‘Beklenmeyen bir durumda nasıl davranılması gerekir?’ vb. birçok soruya yanıt bulmaya çalıştıkları görülmektedir.

Tablo 3. Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme

-
- Planlı şekilde bir şey yapmanın önemini fark etme,
 - Öğrenciyi derse katmanın öğretmenin görevi olduğunu düşünme,
 - Öğrencinin ilgisini çekmeyi sağlamanın önemli olduğunu fark etme,
 - Sınıf yönetiminin önemini fark etme,
 - Öğretmenin materyal hazırlama ve kullanma konusunda yaratıcı olması gerektiğini fark etme,
 - Bilgiye sahip olma ve bilgiyi aktarmanın birbirinden farklı olduğunu anlama,
 - Öğretmenin karşılaşılabileceği problemlerle nasıl başa çıkacağına ilişkin bir öngörüye sahip olma.
-

Tablo 3 incelendiğinde öğretmen adaylarının bu derste öğretim sürecine ilişkin planlamanın, öğrencileri derse katılımını sağlamanın, öğrencilerin ilgisini çekmenin, sınıf yönetiminin, materyal hazırlama ve kullanmada yaratıcılığın önemini fark ettikleri görülmektedir. Ayrıca öğretmen adayları, eğitim sürecinde bilgiye sahip olma ve bilgiyi aktarmanın birbirinden farklı olduğunu anladıklarını ve öğretmenin karşılaştığı sorunlara nasıl çözüm getirdiğine yönelik öngörüye sahip olduklarını dile getirmişlerdir. Bir öğretmen adayı drama liderinin ders planını onlarla paylaşması üzerine ders planı ve derse ön hazırlık sürecinin önemini fark ettiğini günlüğünde şu şekilde belirtmiştir:

Liderimizin derste bizimle kendi “ders planını” paylaşması çok hoşuma gitti. Burada birebir ne kadar emek verildiğini gördüm. Her şey önceden düşünülmüş (etkinliklerde söylenecek sözler, arka plandaki fon müziği, kullanılacak materyaller) bir plana göre düzenlenmişti. Öğretmenlik sadece bir mekâna gelip bilgi aktarmakla olmuyor bunun ön hazırlığı da küçümsenemeyecek kadar önemli ve bunun hiç de kolay olmadığını fark ettim (Ö11).

Katılımcılardan biri ısınma etkinliklerinin amacına yönelik “Bizim açımızdan bu ısınma çalışması kurallara uyma, dikkati toplama, strateji geliştirme ve kural belirlemeye yönelik eğlenceli bir etkinlikti” (Ö10) şeklinde değerlendirme yapmıştır ve öğretmenlerin bu etkinlikleri kendi sınıflarında da kuralları belirlerken kullanabileceğini şu şekilde dile getirmiştir:

Kuralları belirleme derken öğretmenler açısından bakarsak benim ilk aklıma gelen ise öğretmenlerin bunun öğrenme ortamında uygulamaları gerektiği idi. Sınıfta istenmeyen davranışları önleme adına dönem başında öğretmen sınıf kurallarını belirler; hatta demokratik anlayışa sahip olan öğretmenler ise öğrencilerle birlikte bu kuralları belirler ve böylece dönem başından itibaren istenmeyen davranışları önlemiş olur (Ö10).

Katılımcılar, öğretmen adayı olmalarına rağmen, eğitim öğretim hayatları boyunca asıl görevleri ve tecrübeleri öğrencilik olmuştur. Bazı katılımcılar, eğitim sürecinde öğretmen rollerine girmekle öğretmen adayı olduklarının bilincini kazanmışlardır. Böylece öğretmen adayları, iyi bir öğretmen olup olmayacaklarına ilişkin sorgulama ve öz değerlendirme yapma fırsatı bulmuşlardır. Ayrıca, öğretmen olmanın zorlukları hakkında bilinçlendikleri görülmektedir. Bu duruma ilişkin bir öğretmen adayının düşünceleri şu şekildedir: “Tamam, evet biz de öğrenci olduk. Öğretmenleri

incelerdik vs. ama öğretmen olduğunuzda gerçekten ve her zaman verecek bir cevabınız olması gerekiyormuş öğrenciye” (Ö7).

Tutum ve Değerler

Bu bölüm ‘öğrenciye yaklaşım’, ‘iletişim ve iş birliği’, ‘kişisel ve mesleki gelişim’ ile ‘mesleğe ilişkin tutum’ alt boyutlarından oluşmaktadır.

Öğrenciye Yaklaşım

Katılımcıların haftalık günlüklerinde ve görüşmelerde sıklıkla öğretmen-öğrenci ilişkisine yönelik farkındalıklarının arttığını ifade ettikleri görülmektedir ve bu bağlamda elde edilen kategoriler aşağıda listelenmektedir (Bkz. Tablo 4):

Tablo 4. Öğrenciye Yaklaşım

-
- Öğrenciye yaklaşım konusunda farkındalık kazandırma,
 - Öğrenciye karşı ılımlı olunması gerektiğini fark etme,
 - Tüm öğrencilere eşit davranma (ayırım yapmama) gerektiğini fark etme,
 - Öğrencinin yerine kendine koyabilme, bu konuda empati becerisi kazanmanın gerekliliğini fark etme,
 - Öğrencinin sevgisi ve saygısını kazanmanın önemini fark etme,
 - Öğrenci ve öğretmen ilişkisini sevgi-saygı çerçevesinde olması gerektiğini fark etme,
 - Problemlerin nasıl aşılacağı konusunda deneyim elde etme (farklı öğrenci özelliklerini anlama, olası öğretmen tepkilerini görme),
 - Öğretmenin öğrenci ile iletişimde karşılaştığı sorun çeşitlerinin farkına varma,
 - Öğretmenlerin eleştiriye açık olması ve eleştirileri kabul etmesinin gerekliliğini fark etme.
-

Tablo 4’e göre, katılımcılar canlandırmalarda öğrenci veya öğretmen rollerine girerek öğrenci-öğretmen ilişkisini düşünme, deneyimleme şansı bulmuştur. Bunun sonucu olarak, öğretmen gözünden öğrenciyi değerlendirmişler.

Katılımcılar, tanışma etkinlikleri ve ısınma çalışmalarıyla bir öğretmenin öğrencilerin ilgi, istek ve yeteneklerini öğrenebileceğini belirtmişlerdir. Örnek olarak bir katılımcının şu sözleri verilebilir:

Drama öncesi ısınma hareketleri birbirimizi daha yakından tanıma fırsatı verdi. Yapılan bu küçük oyunlarla kendi özelliklerimizden bahsettik aslında. Bunu da eğitim öğretim açısından değerlendirecek olursak bir öğretmen için öğrencilerin ilgi istek ve yeteneklerini öğrenmede büyük yardım sağlayacaktır (Ö10).

Katılımcılar, öğretmen rolüne girdiklerinde aynı zamanda bir öğretmenin hangi öğrenci davranışlarına kızabileceğine ilişkin öngörüye sahip olduklarını dile getirmişlerdir. Bu konuda öğretmen adaylarından ikisinin yorumu aşağıdaki gibidir:

Bir şımarık öğrencinin öğretmene karşı tavırlarının öğretmeni ne kadar rencide edici olduğunu, bir öğretmen olarak yaptığın rolde ancak fark ediyorsun diyorsun ki karşındakini gerçekten kırıyormuş bu (Ö9).

Rollere girerek empati becerisini geliştirmek. Bence bu etkinlik öğretmen adaylarına ve genel anlamında eğitimciler için çok yararlı bir ders çünkü bir eğitimci ilk başta kendini öğrencilerinin yerine koyabilmesi gerek ve onlarla başarılı bir şekilde iletişime geçebilmesi lazım (Ö4).

Eğitim sürecinin öğretmen adaylarına bir diğer katkısı ise, katılımcılara öğretmenlik mesleği hakkında düşünme fırsatı vermesidir.

İletişim ve İş Birliği

Öğretmen yeterliklerinin ‘Tutum ve Değerler’ yeterlik alanında, ‘İletişim ve İş birliği’ bir alt yeterlik olarak tanımlanmıştır. Bu çalışmada, *iletişimde saygılı olmanın önemini anlama, dinlemenin önemini anlama, çevresindeki insanlara kendilerini ifade etmeleri için daha fazla fırsat vermesi gerektiğini anlama, iş birliği becerisini geliştirme, üslubun iletişimde önemli olduğunu anlama, toplum içinde nasıl konuşulması gerektiğine ilişkin fikir verme* gibi bu alt yeterliğin göstergelerine yönelik bulgular saptanmıştır.

Etkili İletişim Yöntem ve Teknikleri: Öğretmen Yeterlikleri kapsamında iletişim ve iş birliği alt yeterliklerinde bahsi geçen *öğretmenlerin etkili iletişim yöntem ve tekniklerini kullanmaya özen göstermesi*, yüksek nitelikli öğretmen özellikleri arasında yer almaktadır.

Yaratıcı drama yöntemine ilişkin “Öğrencilerin bu yöntemle kendilerini daha iyi ifade edebileceğini düşünüyorum. Çekingen öğrenciler için de güdüleyici olabileceği konuşmayı sevmeseler bile jest ve mimikle kendilerini ifade etme imkânı sağlayacaktır” diyen bir öğretmen adayının (Ö1) yaratıcı dramayı etkili bir iletişim aracı olarak gördüğü söylenebilir.

Grup İletişimi Becerilerine İlişkin Farkındalığın Artması: Katılımcılar, sıklıkla yaratıcı drama yönteminin, *grup üyelerinin birbirini tanıması, grup içi çatışmaların azalması, grup üyelerinin farklı yönlerini keşfetme, grubun kaynaşması ve sosyalleşmesi* gibi grup içi iletişime katkılarından söz etmişlerdir. Bunlara ilaveten öğretmen adaylarının grup iletişimi becerilerine ilişkin farkındalıklarının arttığı yönünde Tablo 5’te verilen bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 5. *Grup İletişimi Becerilerine İlişkin Farkındalığın Artması*

-
- Grup içi rol-görev dağılımının olduğunu fark etme,
 - Grup içinde rol dağılımı sağlamaya çalışma (örn. hep aynı konuda öne çıkmamaya, grup içinde denge oluşturmaya çalışma, fikir söyleyen olmazken, fikir sunan olma, konuşmaya konu ekleyen, yorumlayan, eleştiren biri olma),
 - Grup dinamiklerini anlama (örn. modu yüksek olanın grubu yukarı çıkartması, sorumluluğun paylaşılması, pasif kişinin yerine geçme, kendine aktif olma sorumluluğu yükleme),
 - Grupla çalışmayı öğrenme,
 - Grup içinde daha uyumlu çalışmayı öğrenme,
 - Farklı gruplarda uyum sağlama becerisini geliştirme,
 - Grupta kendi fikrini nedenleriyle savunmanın önemini fark etme,
 - Grup üyelerinin sağlık durumunun oturumu ve iletişimi etkilediğini fark etme,
 - Grup çalışmasının motivasyona olan etkisini fark etme,
 - Grupça hareket etmenin sonucunu -olumlu etkisini- fark etme,
 - Grup içi uyumun önemini fark etme.
-

Tablo 5'e göre, drama derslerinde çoklukla kullanılan küçük grup çalışmaları katılımcıların grup içinde etkili iş bölümü yapmaları ve grupla uyum içinde çalışmanın gereklilikleri hakkında farkındalık kazandırmıştır.

Grubun sosyalleşmesi bu uygulamanın en büyük kazanımı olarak düşünülmektedir. Grupta yer alan öğretmen adayları yaratıcı drama uygulaması başlamadan önce açık bir çatışma içinde olduklarını belirtmişlerdir. Bu nedenle bu grubun bir araya gelmesi ve kaynaşması, samimi bir sınıf ortamının oluşması, ilk kez bir uyumun gözlenmesi, çatışmanın azalması katılımcılar tarafından çok önemli algılanmaktadır. Buna yönelik bir öğrencinin görüşü aşağıdaki gibidir:

Belki topu topu 10 kişi olabiliriz ama biz 3 senedir hep kendi içimizde gruplar halindeyiz sınıfta hiç beraberlik denen ya da beraberce yapılan bir şey olmadı, denense bile yine bir şekilde istemeyen, uyum sağlamak istemeyen oldu, çünkü başımızda Aslanımız yoktu ama şu an var (Ö2).

Katılımcıların en çok dile getirdikleri hususlardan biri de arkadaşlarının güçlü ve zayıf yanlarını, yeteneklerini fark etmiş olmalarıdır. Günlüklerde grup üyelerinin doğaçlama yetenekleri, kişisel özellikleri, hobileri gibi birçok özellik ifade edilmiştir. Grupların birbirini tanıdığı etkinlikler ilk iki hafta gerçekleşen ısınma aşamasındaki oyunlardır. Grubun kaynaşmasını sağlayan diğer faktörler ise rastgele oluşturulan gruplar ve grup içindeki paylaşımları olarak görülmektedir.

Öğretmen adayları, sınıf içinde küçük grup çalışmaları yaparken grup çalışmasında uyumun önemini fark etmişlerdir. Bu konuda öğretmen adaylarının daha çok uyum sağladıkları grupları özellikle belirttikleri, aksi durumu pek dile getirmedikleri görülmektedir. Aşağıda bir katılımcının grup içi uyumun yakalanması ile ilgili yorumu bulunmaktadır:

Herkesin farklı farklı olmasa bile bir grup olarak herkesin bir görevi var. Mesela bir isteksiz olan arkadaş diğer arkadaşlara baktığı zaman onlar zaten görevlerini yerine getirdikleri için bu sefer onu da [isteksiz olan kişi] teşvik ediyorlar. Yani o da hemen kendi rolüne bürünüyor en iyisini yapayım diye (Ö1).

Öğretmen adayları, yaratıcı drama yöntemi ile yürütülen dersteki etkinliklerin grup içi sosyal iletişime olumlu etkileri olduğunu dile getirmişlerdir; haftalık günlüklerinde “Grup içi sosyal iletişimi güçlendirmek için yapılan güzel bir oyundu. Bu etkinlik sınıf ortamında öğrenciler arasındaki sorunları çözmek amacıyla kullanılabilir.” (Ö10) ve “Drama dersinin hala bence en büyük özelliği sınıfı bir ve diri tutması. Aslında sınıfın çoğunlukla en sosyal olduğu gün diyebilirim.” (Ö8) şeklinde ifadeler yer almaktadır. Ayrıca haftalık günlüklerinde “Arkadaşlarımı, daha doğrusu onların özelliklerini az da olsa daha iyi tanıdım ve görme şansına sahip oldum.” (Ö1) diyen katılımcının yaratıcı drama etkinliklerinde grup bireylerini daha yakından tanıma imkânı bulduğu anlaşılmaktadır.

İnsan İlişkilerinde Empati ve Hoşgörü: İletişim ve İş Birliği yeterliğinin bir alt göstergesi bir öğretmenin insan ilişkilerinde empati ve hoşgörüyü esas almasıdır. Yaratıcı drama ile verilen eğitim sürecinde katılımcıların etkili iletişim sürecini destekleyecek beceriler ile ilgili farkındalık kazandıkları görülmüştür (Bkz. Tablo 6).

Tablo 6. *Empati Kurabilme ve Hoşgörü*

-
- Karşısındakini iyice anlamadan tepki vermemeyi öğrenme,
 - Empati kurmanın önemini fark etme,
 - Empatik olmaya çalışma (Çevresindeki arkadaşlarını daha çok anlamaya çalışma,
 - İnsanları daha iyi anlama,
 - Empatiyle yaklaşmanın zannedildiği kadar kolay olmadığını fark etme,
 - Empati kurabilmek için uyumun ve güvenin olması gerektiğini fark etme,
 - Bir olaya başka bakış açısından bakabilme, farklı bakış açılarının olduğu görme,
 - Başka insanlar hakkında olumlu düşünmeye başlama.
-

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların en çok önemini fark ettikleri iletişim becerisinin empati olduğu ortaya çıkmıştır. İletişimde empati kurabilmenin yanı sıra öğretmen adaylarının çoğu, uygulamalar sayesinde olaylara farklı bakış açılarından bakabildiklerini, başka insanlar hakkında olumlu düşünmeye başladıklarını, dolayısıyla daha hoşgörülü olabildiklerini belirtmişlerdir. Yaratıcı drama etkinliklerinin empati ve hoşgörü açısından kendisine katkısı olduğunu düşünen bir katılımcının yorumu ise şu şekildedir:

“Bu etkinlikler bize başka bakış açısından düşünmeyi ve bakmayı, karşıdaki kişi gibi düşünüp hareket etmeyi ve ayak uydurmayı öğretti. Ayrıca bu etkinlikler bize karşıdaki bir bireyin hareketlerini, düşüncelerini, hayal dünyasını ve yaşadığı dünyayı öğrenme becerisi kazandırdı.” (Ö4)

Meslektaşlarıyla Bilgi ve Deneyim Paylaşımı: Çalışma kapsamında iletişim ve iş birliği alt yeterlik alanının göstergelerinden biri olan *meslektaşlarıyla bilgi ve deneyim paylaşımına* yönelik bulgular elde edilmiştir. Bu bağlamda öğretmen adayları, yaratıcı drama etkinlikleri aracılığıyla diğer öğretmenlerle iletişim ve problem durumunda neler yapılabileceği hakkında farkındalık kazandıklarını; meslekte, müdürle olan ilişkilerinin nasıl olması gerektiğine ilişkin düşünme fırsatı bulduklarını; eğitim-öğretim sürecinde öğrenci dışındaki unsurların (diğer öğretmenler, idareciler, veli vb.) farkına vardıklarını dile getirmişlerdir.

Bununla birlikte katılımcıların, öğretmenlik mesleğinde sınıf ortamı dışında da rollerinin olacağına ilişkin farkındalıklarının arttığı görülmüştür (Tablo 6). Öğretmen adaylarının eğitim-öğretim hayatları boyunca öğretmenin sınıf içindeki görev ve sorumluluklarına ilişkin ders almalarının, öğretmenlik mesleğinin onlara nasıl bir sosyal ortam vereceğine ilişkin yeterince fikir vermediği görülmüştür. Bu nedenle oturumların içeriğinin özellikle sınıf dışındaki öğretmen rollerine odaklanması, onların öğretmenlik mesleğine daha geniş bir yelpazeden bakmalarını sağlamıştır. Öğretmen adaylarının düşüncelerinin meslektaş, müdür ve veli üçlüsü hakkında yoğunlaştığı görülmektedir. Buna ilişkin iki katılımcının görüşleri aşağıdaki gibidir:

Belki çok zıt karaktere sahip, farklı insanlarla karşılaşacağız ve bunlarla baş etmek zorundayız ve kolay olmayacak (Ö10).

İkişerli grupta öğretmen, öğrenci, veli, müdür, öğretmen arkadaş rollerinde karşılaşılacak muhtemel olayları fark ettim (Ö12).

Türkçeyi Kurallarına Uygun ve Etkili Kullanma: Öğretmenlerin Türkçeyi kurallarına uygun ve etkili biçimde kullanabilmesi ‘İletişim ve İş Birliği’ alt yeterliğinin göstergelerinden biridir. Katılımcıların dil becerilerinin gelişimine ilişkin Tablo 7’de verilen bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 7. Dil Becerilerinin Gelişimi

-
- Konuşma becerisinin gelişmesi,
 - Dinleme becerisinin gelişmesi,
 - Yazma becerisinin gelişmesi,
 - Günlüklerin Türkçe dil gelişimine katkıda bulunması.
-

Tablo 7 incelendiğinde yaratıcı drama yöntemi ile işlenen bu dersteki etkinliklerin öğretmen adaylarının Türkçe dil gelişimine ve temel dil becerilerinden konuşma, dinleme ve yazma becerilerinin gelişimine katkısı olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının çoğunun çift dilli olduğu, ancak üniversite öncesi öğrenim hayatlarının Almanya’da geçtiği göz önünde bulundurulursa diğer iletişim ve iş birliği yeterlik göstergelerine ilişkin gelişimlerinin yanı sıra Türkçeyi de daha iyi kullanabilir hale gelmeleri oldukça dikkat çekici ve katılımcıların mesleki gelişimleri açısından önemli bir yere sahiptir.

Kişisel ve Mesleki Gelişim

Öğretmen yeterlikleri ‘tutum ve değerler’ yeterlik alanında ‘kişisel gelişim’ bir alt yeterlik olarak tanımlanmıştır. Bu kapsamda bir öğretmenin kişisel yönden kendisini geliştirmeye yönelik faaliyetlerde bulunması bir yeterlik göstergesidir. Bu çalışmada, yaratıcı dramının öğretmenlerin kişisel gelişimlerini destekleyecek önemli bir faaliyet olduğu ortaya çıkmıştır. Bulgular, yaratıcı dramının her bir öğretmen adayının kişisel gelişimine katkısı olduğunu göstermiştir. Bu katkılar “kendini tanıma, “özgüven”, “bilişsel esneklik” ve “duygusal farkındalık” tır ve Tablo 8’de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 8. *Yaratıcı Drama Dersinin Kişisel Gelişime Katkıları*

Kendini tanıma
<ul style="list-style-type: none">• Güçlü ve zayıf yönlerini fark etme (örn. dikkat oyunlarında konsantrasyonda zorlanma, yazmada kendini ifade etme becerilerinin düşük olması),• Canlandırmalarda yaratıcılık ve role girme becerilerine ilişkin farkındalık kazanma.
Problem çözme becerisi
<ul style="list-style-type: none">• Spontan hareket edebilme becerisi kazanma,• Problem çözme becerisini geliştirmesi (problem çözme odaklı olma),• Uzlaşmacı yaklaşım konusunda beceri elde etme.
Özgüvenin artması
<ul style="list-style-type: none">• Kendini ifade edebilme,• Etkinliklerde gönüllü olma isteğinin artması,• Girişkenliğin artması,• Fikirlerini özgürce ifade edebilme,• Heyecanla baş etme,• Çekingenliğin azalması,• Toplum önüne çıkabilme cesareti gösterme.
Duygusal farkındalık
<ul style="list-style-type: none">• Yaşam enerjisinin yükselmesi,• Stres düzeyinin düşmesi,• Mutluluk düzeyinin artması,• Hayallerinin peşinden gitmeyi öğrenme,• Hayatında değişiklikler yapabileceğini anlama.
Bilişsel esneklik
<ul style="list-style-type: none">• Farklı bakış açılarıyla bakabilme,• Düşünceleri belirli bir kalıba sokmama,• Yeniliklere açık olma.

Tablo 8'e göre dersteki etkinlikler öğretmen adaylarının güçlü, zayıf ve gelişmeye açık yönlerini fark etmelerini sağlamıştır. Bir öğretmen adayı ileriye dönük yeteneklerini geliştirmek istediğini aşağıdaki gibi belirtmiştir:

Kısa senaryolar neden yazmayayım? ... Evet, hem de çok fazla isterim, çünkü denemediğiniz bir şeyi ne kadar yapmak isterseniz de yaptığımızda ne kadar hoşunuza gideceğini çok bilmiyorsunuz. Deneme fırsatı vermiş oldu bana, bir şeyler yazma ve onu oynama. Oynamayı deneme fırsatı vermiş oldu. Ben de neden olmasın ki diye düşünüyorum şimdi (Ö3).

Yaratıcı drama oturumu sonunda öz değerlendirme yapan bir öğretmen adayının (Ö4) "Bu oturumda hayal gücümün aslında ne kadar güçlü olduğunu fark ettim ve hayatımda geçen veya

şahit olduğum bir olay ise ansızın bir rol uydurabileceğimi anladım” biçimindeki ifadesi, bu bireyin yaratıcı drama etkinlikleri aracılığıyla güçlü yanlarını keşfetme imkânı bulduğuna işaret etmektedir.

Canlandırmalarda role girmekte zorlandığını, “Aynı zamanda bir şeyleri yansıtmamanın ne kadar zor olduğunu ve ne kadar kendi kabuğuma çekilmiş olduğumu gösterdi bana.” şeklinde ifade eden bir katılımcı (Ö10), yaratıcılık gerektiren etkinliklerde yaşadığı zorlukları şu şekilde dile getirmiştir:

“Spontane olarak fikir üretmenin çok da kolay olmadığını ve diğer arkadaşlarımın bu konuda daha yetenekli olduğunu fark ettim. Yaratıcı birisi olmadığını, en azından bunun planlı ve programlı olmadığını zamanlar beni zorladığını anladım.”

Öğretmen adayının bu ifadesinden yaratıcı drama etkinlikleri ile öz değerlendirme; zorlandıkları alanları tespit etme ve geliştirmeleri gereken yönlerini keşfetme fırsatı buldukları anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte öğretmen adaylarının problem çözme becerisine ilişkin ifadeleri, kişisel ve mesleki gelişim yeterlik kapsamında ele alınabilecek bir gösterge olarak görülmektedir. “O an gerçekleşmiş bir soruna spontane bir şekilde çözüm üretmek, bir öğretmenin edinmesi gereken özellikleri arasında olmalıdır. Bir grubu yönetmek demek, ders durumları dışında kriz durumlarında da kontrolü sağlayabilmek ve baş edebilmek demektir” diyen bir öğretmen adayının (Ö9) problem çözme becerisini bir yeterlik göstergesi olarak tanımladığı anlaşılmaktadır.

Öğretmen adaylarına göre, bir diğer kişisel gelişim yeterlik göstergesi ise özgüvenin artmasıdır. Bu bağlamda yaratıcı drama etkinliklerinin katılımcıların özgüvenlerinin gelişmesine *kendini ifade edebilme, etkinliklerde gönüllü olma isteğinin artması, girişkenliğin artması, fikirlerini özgürce ifade edebilme, heyecanla baş etme, çekingenliğin azalması, toplum önüne çıkabilme cesareti gösterme* gibi açılardan birçok katkısının olduğu saptanmıştır.

Bunun yanı sıra katılımcılardan ısınma etkinliklerini ve canlandırmaları duygusal farkındalığı geliştirmesi açısından değerlendirenler de olmuştur. Bu bağlamda öğretmen adaylarının değerlendirmelerinde *yaşam enerjisinin yükselmesi, stres düzeyinin düşmesi, mutluluk düzeyinin artması, hayallerinin peşinden gitmeyi öğrenmesi, hayatında değişiklikler yapabileceğini anlaması* durumlarına yönelik ifadeler yer almaktadır. Örnek olarak bir öğretmen adayının (Ö4) şu sözleri verilebilir:

Arkadaşlarımın beni ne kadar iyi tanıdıklarını gördüm. Konuşurken yaptığım aşırı el ve kol hareketlerini, Almanca'yı akıcı konuşsam da dil bilgisi kurallarını açıklamada zorlandığımı ve bir Ankara sevdalısı olduğumu ne kadarda güzel canlandırdılar. Ne güzel bir duyguymuş bu kadar bilinmiş olmak. Bu etkinlik benim bakış açımı değiştirdi ve bana çok şey öğretti. İlk başta sevdiğimi öğrendim, pes etmemeyi öğrendim.

Bir diğer katılımcı (Ö9) ise yaratıcı dramının duygusal farkındalığına etkisini “Burada role girebilmek, o duyguyu seyirciye geçirebilmek ve bunun da farkına varmak gayet güzel bir duyguymuş” diyerek dile getirmiştir.

Kişisel ve mesleki gelişim alt yeterlik kapsamında sınıflandırılan bir diğer gösterge ise öğretmen adaylarının bilişsel esneklik kazanmalarıdır. Bu kapsamda eğitim sürecinin katılımcıların bilişsel esnekliklerine katkısına yönelik *farklı bakış açılarıyla bakabilme, düşünceleri belirli bir kalıba sokmama, yeniliklere açık olma* gibi somut örnekler verilmiştir.

Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum

Çalışmanın ilk araştırma sorusu uygulanan yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında bir değişiklik yaratıp yaratmadığını test etmeyle ilgilidir. Bunu tespit etmek amacıyla Bağımlı Örneklem T testi uygulanmıştır (Tablo 9).

Tablo 9. Bağımlı Örneklem için T-Testi Sonuçları

	t	df	Sig. (2-tailed)
Pair 1 öntest-sontest	-,335	11	,744

Bu araştırmada elde edilen $p = ,744$ değeri $0,05$ 'den büyük olması iki ölçüm arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Bu sonuç yaratıcı drama dersinin ve bu yöntemin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarını etkilemediğini göstermektedir. Bu sonuç araştırmacıları Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeğindeki her maddenin betimsel analizini gerçekleştirmeye yönlendirmiştir. Ölçeğin her maddesine ilişkin standart sapma değeri, ortalaması ve ilk test-son test ortalama farkları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum İfadelerine İlişkin Standart Sapma, Aritmetik Ortalama ve Aritmetik Ortalama Fark Değerleri

	Ölçek maddeleri		SD	M	Fark
1	Öğretmen olma düşüncesi bile bana cazip geliyor.	Önce	1,443	3,417	0,333
		Sonra	1,485	3,750	
2*	Öğretmenlik mesleği bana sıkıcı gelmiyor.	Önce	1,240	4,083	-0,166
		Sonra	1,505	3,917	
3	Öğretmen olmayı kendime yakıştırıyorum.	Önce	1,155	3,667	0,500
		Sonra	1,030	4,167	
4	Tekrar bir meslek tercihinde bulunmam söz konusu olsa yine öğretmenliği seçerdim.	Önce	1,749	2,833	0,333
		Sonra	1,186	3,167	
5*	Öğretmenliğin bana göre bir meslek olduğunu düşünüyorum.	Önce	1,303	4,333	-0,083
		Sonra	1,215	4,250	
6*	Öğretmenliğin yaşam tarzıma uygun olduğunu düşünüyorum.	Önce	0,996	4,417	-0,333
		Sonra	1,240	4,083	
7*	Öğretmenliğin kişiliğime uygun olduğunu düşünüyorum.	Önce	1,403	4,167	-0,167
		Sonra	1,349	4,000	
8*	Öğretmenlik mesleğini seçtiğime pişman olmuyorum.	Önce	1,658	3,750	0,583
		Sonra	1,231	4,333	
9	Öğretmenlikte başarılı olacağıma inanıyorum.	Önce	1,311	3,917	-0,250
		Sonra	1,231	3,667	
10	Öğretmenlik mesleğiyle ilgili olan bu bölümü seçmiş olmaktan hoşnutum.	Önce	1,382	3,500	0,250
		Sonra	1,545	3,750	

Tablo 10. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum İfadelerine İlişkin Standart Sapma, Aritmetik Ortalama ve Aritmetik Ortalama Fark Değerleri (Devamı)

Ölçek maddeleri		SD	M	Fark
11 Öğretmenlik mesleğinde karşılaşacağım zorlukları aşabileceğime inanıyorum.	Önce	1,155	3,667	0,166
	Sonra	1,115	3,833	
12 Zor şartlar altında dahi öğretmenlik yapmak isterim.	Önce	1,231	3,333	0,250
	Sonra	1,084	3,583	
13 Öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri konusunda kendime güveniyorum.	Önce	1,165	3,583	0,083
	Sonra	1,155	3,367	
14 Öğretmenliğe ilişkin özel bir yeteneğim olduğu kanısındayım.	Önce	1,240	2,917	0,500
	Sonra	1,240	3,417	
15* Öğretmenliğin bana uygun bir meslek olduğunu düşünüyorum.	Önce	1,505	3,917	0,250
	Sonra	1,403	4,167	
16 Öğretmenliğin bir şeyler üretip yaratmam için bana fırsatlar vereceğini düşünüyorum.	Önce	1,215	3,750	0,083
	Sonra	1,337	3,833	
17 Öğretmenliği profesyonel bir biçimde yürütebileceğime inanıyorum.	Önce	1,230	3,667	0,083
	Sonra	1,485	3,750	
18 İnsanlara bilmedikleri bir şeyleri öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ediyor.	Önce	0,905	4,500	-0,250
	Sonra	1,215	4,250	
19 Öğretmenlik yapan insanlara sempati duyarım.	Önce	1,206	4,000	0,166
	Sonra	1,030	4,167	
20* Öğretmen olacağımı düşünmek beni korkutmuyor.	Önce	1,288	4,250	-0,333
	Sonra	1,311	3,917	
21* Bir meslek tercih etme durumunda olanlara öğretmenliği tavsiye ederim.	Önce	1,303	3,667	-0,284
	Sonra	1,240	3,383	
22 Öğretmen olduğumda yapabileceğim çok şey olduğunu düşünüyorum.	Önce	1,138	3,750	-0,083
	Sonra	1,435	3,667	
23 Öğretmenliğin çalışma koşulları bana çekici geliyor.	Önce	1,073	3,667	-0,333
	Sonra	1,303	3,333	
24 Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde başarılı olmayı önemserim.	Önce	1,115	3,833	0,083
	Sonra	1,379	3,917	
25 Öğretmenlik yapan kişilerle sohbet etmekten hoşlanırım.	Önce	3,311	3,917	0,083
	Sonra	1,206	4,000	
26 Eğitim, öğrenme, öğretme ve öğretmenlik konularında tartışır, konuşurum.	Önce	0,577	4,167	-0,416
	Sonra	1,215	3,750	
27 Bilgili ve yeterli bir öğretmen olacağımı düşünüyorum.	Önce	1,055	3,750	-0,083
	Sonra	1,435	3,667	

Tablo 10. Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum İfadelerine İlişkin Standart Sapma, Aritmetik Ortalama ve Aritmetik Ortalama Fark Değerleri (Devamı)

Ölçek maddeleri		SD	M	Fark
28 Öğretmenliğin toplumda bana saygınlık kazandıracağına inanıyorum.	Önce	1,243	3,500	-0,333
	Sonra	1,115	3,167	
29 Halen okumakta olduğum öğretmenlik programını bilerek ve isteyerek seçtim.	Önce	1,505	3,916	-0,250
	Sonra	1,497	3,667	
30* Öğretmenlik mesleğinin bana sıkıntılar yaşatmasından endişe duymuyorum.	Önce	1,467	3,167	0
	Sonra	1,115	3,167	
31 Öğretmenlik yaparak vereceğim eğitim aracılığıyla insanların yaşamına yön vermeyi gurur verici buluyorum.	Önce	1,267	4,167	0
	Sonra	1,030	4,167	
32* Eğitim, öğrenme, öğretme, öğretmenlik konularında konuşmaktan hoşlanırım.	Önce	1,311	4,083	-0,416
	Sonra	1,670	3,667	
33 Öğretmen olduğumda çevre tarafından bana yeterli değer verileceğine inanıyorum.	Önce	1,288	2,750	0,333
	Sonra	1,240	3,083	
34 Öğretmenlik mesleğinin devamlılığı bana güven veriyor.	Önce	1,083	3,417	0,083
	Sonra	1,168	3,500	

* İşaretili maddeler orijinal ölçekte olumsuz maddelerdir. Burada anlam karışıklığını önlemek için olumlu olacak şekilde dönüştürülmüştür.

Tablo 10’da sunulan betimsel istatistikler incelendiğinde, 17 tutum ifadesine (M1, M3, M4, M8, M10, M11, M12, M13, M14, M15, M16, M17, M19, M24, M25, M33, M34) yönelik aritmetik ortalamının arttığı, 15 tutum ifadesine (M2, M5, M6, M7, M9, M18, M20, M21, M22, M23, M26, M27, M28, M29, M32) yönelik aritmetik ortalamının azaldığı ve iki tutum ifadesine (M30, M31) yönelik aritmetik ortalamının ise eşit kaldığı görülmektedir. Ortalamının arttığı ve azaldığı ifade sayısının birbirine yakın olması tutuma yönelik bir değişim olmama nedenini göstermektedir.

Ortalamının en çok arttığı tutum ifadeleri şu şekilde sıralanmaktadır: Öğretmenlik mesleğini seçtiğime pişman olmuyorum (M8), öğretmen olmayı kendime yakıştırıyorum (M3), öğretmenlik mesleğinin gereklilikleri konusunda kendime güveniyorum (M14). Bu maddeleri sırasıyla ‘öğretmen olma düşüncesi bile bana cazip geliyor (M1)’, ‘tekrar bir meslek tercihinde bulunmam söz konusu olsa yine öğretmenliği seçerdim (M4)’, ‘öğretmen olduğumda çevre tarafından bana yeterli değer verileceğine inanıyorum (M33)’, ‘öğretmenlik mesleğiyle ilgili olan bu bölümü seçmiş olmaktan hoşnutum (M10)’, ‘zor şartlar altında dahi öğretmenlik yapmak isterim (M12)’, ‘öğretmenliğin bana uygun bir meslek olduğunu düşünüyorum (M15)’ maddeleri takip etmektedir.

Ortalamının en çok azaldığı iki tutuma ilişkin ifadeler şu şekildedir: Eğitim, öğrenme, öğretme ve öğretmenlik konularında tartışır, konuşurum (M26); eğitim, öğrenme, öğretme, öğretmenlik konularında konuşmaktan hoşlanırım (M32). Bu maddeleri sırasıyla ‘öğretmenliğin yaşam tarzıma uygun olduğunu düşünüyorum (M6)’, ‘öğretmen olacağımı düşünmek beni korkutmuyor (M20)’, ‘öğretmenliğin çalışma koşulları bana çekici geliyor (M23)’, ‘öğretmenliğin toplumda bana saygınlık kazandıracağına inanıyorum (M28)’, ‘bir meslek tercih etme durumunda olanlara öğretmenliği

tavsiye ederim (M21)', 'öğretmenlikte başarılı olacağıma inanıyorum (M9)', 'insanlara bilmedikleri bir şeyleri öğretecek olma düşüncesi beni mutlu ediyor (M18)', 'öğretmenlik programını bilerek ve isteyerek seçtim (M29)' maddeleri takip etmektedir.

Nicel verilerden elde edilen bu bulgular, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının olumlu olduğunu, fakat mesleğin farklı yönlerine ilişkin algılarının farklılaştığını göstermektedir. Nicel bulguları destekleyecek şekilde nitel verilerde de öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarda farklılaşma olduğu saptanmıştır ve ulaşılan bulgular Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. *Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum*

-
- Öğretmenlik mesleğinin zorluklarını fark etme,
 - Öğretmenlik mesleğinin düşündüğünden daha zor olduğunu fark etme,
 - Kendini öğretmen gibi hissetme,
 - Öğretmenin karar verici olduğunu fark etme,
 - Öğretmenin rollerinin farkında olma,
 - Öğretmenin alanında bilgili olması gerektiğini fark etme.
 - Öğretmenin farklılaşması gerektiğini fark etme,
 - Öğretmenin öğretim boyutunun dışında da görev ve sorumlulukların olduğunu fark etme.
-

Tablo 11 incelendiğinde katılımcıların öğretmenlik mesleğinin zorluklarına, öğretmenin rolleri ve sorumluluklarına ilişkin farkındalıklarının geliştiği görülmektedir.

Konuya yönelik görüşünü "Öğretmenlik mesleğinin ne kadar zor olduğunu ve o ortamda bulunduğumuz zaman sınıfı yönetmenin aslında ne kadar zor olduğunu öğrendim ben kendi adıma. Ama bunun farkına sanırım mesleğe atıldığımızda tam olarak varacağız. Ben mutluyum bu mesleği seçtiğim için ve hakkıyla yapabilmeyi umut ediyorum." şeklinde dile getiren bir öğretmen adayının (Ö10) öğretmenlik mesleğiyle ilgili olan bu bölümü seçmiş olmaktan hoşnut olduğu anlaşılmaktadır.

Bir başka öğretmen adayının (Ö4) "İleride öğretmen olduğumda nasıl davranacağımı öğrendim ve nelerden sakınacağımı, yani dinazor öğretmen olmamak için nelerden kaçınmam gerektiğini öğrendim" şeklindeki ifadesi ise iyi öğretmen davranışlarına ve öğretmenlik mesleğinde yıllar içinde farklılaşırken nelere dikkat edeceğine ilişkin ön görüşünün oluştuğuna işaret etmektedir. Benzer şekilde, ideal öğretmenin özelliklerini "demokratik olmalı, öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçlarını dikkate almalı, anlayışlı olmalı, derse hazırlıklı gelmeli, ayrımcılık yapmamalı, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurmalı vs." şeklinde sıralayan öğretmen adayı öğretmenlik mesleğinin bireye yüklediği sorumlulukların farkındadır.

Oturum sonu değerlendirme yaparken (Ö10) "Bana öğretmenin görevleri nedir, ne yapar nasıl davranır hakkında düşünmemi sağladı" diyen bir öğretmen adayının, öğretmen rollerine ilişkin farkındalık kazandığı düşünülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma öğretmenlik temasına yönelik yaratıcı drama yöntemi ile işlenen bir dersin öğretmen adaylarının öğretmen yeterlik alanlarından 'mesleki beceri' ve 'tutum ve değerler' alt

boyutlarında etkisi olduğunu göstermiştir. Bu bölümde bu çalışmadan elde edilen bulgular mevcut araştırmalar ışığında tartışılacaktır.

Yaratıcı drama yönteminin öğretmen eğitiminde kullanılması öğretmen niteliğini artırmaktadır (Ömeroğlu, 2002). Yaratıcı drama, öğretmen adaylarının özyeterliliklerini ve mesleki alandaki kimlik gelişimlerini sağlamada güçlü bir role sahiptir (Kereks ve King, 2010). Bu çalışmada öğretmen adaylarının 'öğretmen-öğrenci ilişkisini kavrama', 'sınıf içi ve okul dışında öğretmenin sorumluluklarını fark etme' ve 'öğretmenlik mesleğinin zorluklarını fark etme' gibi mesleki gelişimi destekleyen kazanımları edinmelerini sağlamıştır. Benzer şekilde, Çayır ve Gökbulut (2015) öğretmenlik meslek yeterliliklerinden kişisel gelişim alanına yönelik sınıf öğretmenliği adaylarına bir yaratıcı drama ders programı geliştirmişlerdir. Bu ders sonrasında katılımcıların görüşleri doğrultusunda yaratıcı dramanın katkılarına ilişkin görüşlerde ilk sırada 'öğretmenlik mesleğine yaklaşım' gelmiştir. Bu uygulama sonrası öğretmen adayları, kendilerini öğretmenliğe daha hazır hissetmişler, öğretmenin karşılaşılabileceği olası sorunları ve çözüm yollarını fark etmişler ve mesleğe yönelik olumlu duygularının arttığını ifade etmişlerdir. Yine, Akdemir'in (2020) gerçekleştirdiği çalışmada, yaratıcı drama dersine katılan öğrenciler görüşmelerde dersin öğretmenlik kimliğini benimsemelerinde faydalı olduğunu belirtmişlerdir.

Yaratıcı drama temelli derslerde öğretmen adayları aynı zamanda ileride kullanabilecekleri birçok teknik ve strateji de deneyimlemektedirler. Bir öğretim stratejisinin kullanılması, öğretmen adayının özyeterlilik kazanmasını ve öğretiminde farklı yaklaşımları kullanmasına yönelik olumlu tutum kazanmasını sağlayabilmektedir (Evers ve diğerleri, 2002; Lee ve diğerleri, 2013). Örneğin, Bircan ve Kılıç (2013) ve Maden (2010) Türkçe öğretmenlerinin yaratıcı drama yöntemini kendi derslerinde kullanmaya yönelik özyeterlilik seviyelerinin orta düzeyde olduğunu tespit ederken Çetingöz (2012) okul öncesi öğretmenliği adaylarının düzeyinin iyi derecede olduğunu saptamıştır. Etkileşimli drama temelli profesyonel gelişim programı sonunda, her öğretmenin dramayı bir öğretim aracı olarak aynı düzeyde kullanamayacağı aşikârdır (Cawthon ve Dawson, 2009). Fakat yaratıcı drama programlarının öğretmenleri ve öğretmen adaylarını bu yöntemi kullanmaya motive etmesi, onların derse olan tutumunu olumlu yönde etkilemesi önemlidir. Alanyazında yaratıcı dramaya tutumun yüksek olduğunu (Başçı ve Gündoğdu, 2011; Namdar ve Kaya, 2018), örnek drama uygulamalarının bu yöntemi kullanmaya yönelik özyeterlilikleri artırdığını (Karacil Kılıçaslan ve Yayla, 2018b; Namdar ve Kaya, 2018) gösteren çalışmalar mevcuttur. Bu bağlamda, yaratıcı drama uygulamalarına öğretmen yetiştirmede yer vermeye devam etmesi önem arz etmektedir. Tanrıverdi ve Apak (2013) öğretmen yetiştirme programlarını değerlendirmek amacıyla öğretmen adayları ve öğretim elemanları ile yürüttükleri çalışmalarında en sık atıf yapılan öğretmen yeterliliklerini 'esneklik', 'hoşgörü', 'tarafsızlık', 'alan bilgisi' ve 'iletişim becerileri' olarak belirlemişlerdir. Bu yeterlilikleri sağlamaya yönelik meslek bilgisi, sanat ve felsefe dersleri ön plana çıkmıştır. Benzer şekilde, Akın- Sabuncu ve Ok (2021) sınıf öğretmenlerinin niteliklerini geliştirmesi açısından programın etkililiğini inceledikleri çalışmalarında öğretmen adaylarının çoğunun drama dersini etkili ve gerekli bir ders olarak tanımladığını ortaya koymuştur.

Yaratıcı drama yönteminin sadece öğretmen adayları ve öğretmenler üzerinde etkisi yoktur. Akdemir ve Karakuş (2016) meta-analiz çalışmalarında yaratıcı dramanın uygulandığı öğretim kademelerindeki etki büyüklüklerine bakmışlardır ve en yüksek etki büyüklüğünün ilköğretim kademesinde, en düşük etki büyüklüğünün ise yükseköğretimde olduğunu saptamışlardır. Bu sonuç,

yaratıcı drama yönteminin tüm kademelerde farklı düzeylerde akademik başarıya etkisinin olduğunu da göstermektedir. Akademik başarının yanı sıra yaratıcı dramanın K12 seviyesinde İngilizce konuşma becerisi (Kılıç ve Tuncel, 2009), mesleki olgunluk düzeyi (Karataş ve Yavuzer, 2009), siber zorbalıkla baş etme becerisi (Karaosmanoğlu ve diğerleri, 2022) gibi birçok alanda olumlu etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle, her öğretmen adayının yaratıcı drama yöntem bilgisi ve uygulama becerisine sahip olması gerekmektedir. Bu çalışma sonrasında da öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntem ve tekniklerini benimsedikleri ve öğretmen olduklarında kullanmayı düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Yaratıcı drama dersinin birçok derse yönelik olumlu tutumun kazanılmasında olumlu etkisi olduğu halde, bu çalışmada öğretmen adaylarının tutumlarını anlamlı düzeyde etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu alanyazında öğretmen tutumlarının ölçüldüğü nicel birçok çalışmanın bulgusuyla ters düşmektedir (Dikmen ve Tuncer, 2018; Kozikoğlu ve Gönülal, 2020; Özkan, 2012). Diğer çalışmalarla çelişmesine rağmen, bu bulgu öğretmenlik mesleğine yönelik farkındalığı artırmayı amaçlayan bu ders sonrasında beklenen bir sonuçtur. Öğretmenlik temalı bu dersle öğretmenlerin karşılaştığı zorlukları ortaya koymak, öğretmenlerin sorumluluklarını göstermek, öğretmenliğin sadece öğretimden ibaret olmadığını fark ettirmek amaçlanmıştır. Bu açıdan, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik ‘öğretmenliğin bana göre bir meslek olduğunu düşünüyorum (M5)’, ‘öğretmenliğin yaşam tarzıma uygun olduğunu düşünüyorum (M6)’, ‘öğretmenliğin kişiliğime uygun olduğunu düşünüyorum (M7)’, ‘halen okumakta olduğum öğretmenlik programını bilerek ve isteyerek seçtim (M29)’ gibi maddelerdeki aritmetik ortalama değerindeki düşüş olması dersin amaçlarına ulaşıldığını gösterebilir.

Bu çalışma öğretmen adaylarının mesleki beceri ve tutumlarının yanı sıra, öğretmen adaylarının iletişim becerilerine olan olumlu etkisini ortaya koymuştur. Öğretmen adayları iletişim becerilerinin dört temel alanında gelişim gösterdiklerini belirtmişlerdir. İletişim becerilerini geliştirmede yaratıcı dramanın etkililiğini belirlemek amacıyla Çiftçi ve Altınova (2017) Sosyal Hizmet bölümünde öğrenim gören 1. sınıf öğrencileriyle; Karacil Kılıçaslan ve Yayla (2018a) son sınıfta okuyan sınıf öğretmeni adaylarıyla; Dereli (2018) RPD bölümü, okulöncesi ve sınıf öğretmenliği programı öğrencileriyle; Binici (2013) öğretmenlerle; Dere (2019) sınıf öğretmeni adaylarıyla; Şengül ve Ünal (2018) Türkçe öğretmen adaylarıyla ve Arslan ve arkadaşları (2010) Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü öğrencileriyle deneysel çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Tüm bu çalışmalar sonucunda katılımcıların iletişim becerilerinin arttığı gözlemlenmiştir. Bu çalışmaların yanı sıra, Kara ve Çam (2007), Fen Bilgisi öğretmen adaylarıyla gerçekleştirdiği deneysel çalışma sonucunda deney grubunda bulunan katılımcıların grupla iş yapma ve yürütme becerileri, ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri ile kendini kontrol etme becerileri üzerinde yaratıcı drama uygulamalarının etkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Yaratıcı dramanın iletişim becerilerine yönelik olumlu etkisi öğretmen niteliğini artırma yönünden önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, aynı zamanda, yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının kişisel gelişimine katkı sağladığı görülmüştür. Yaratıcı drama yöntemi sayesinde öğretmen adayları kendilerini daha çok tanıma fırsatı buldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmen adaylarının özgüven, bilişsel esneklik ve duygusal farkındalık düzeyleri daha çok artmıştır. Benzer sonuçlara, Hasırcı vd. (2008) 258 öğretmen adayına İlköğretimde Drama dersinin katkılarını sordukları çalışmalarında ulaşmışlardır. Bu araştırmanın sonuçlarına göre, drama yönteminin öğretmen adaylarının bireysel

ve akademik gelişimlerine katkısı bulunduğu görülmüştür. Bireysel kazanımlar arasında kişilerarası iletişim, öz-farkındalık, estetik düşünme, eleştirel düşünme, bedeni kullanabilme ve sosyal değişim yer almaktadır. Ayrıca, Yeler (2018) Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının yaratıcı drama temelli İnsan İlişkileri ve İletişim Dersine yönelik görüşleri doğrultusunda, yaratıcı dramanın öğretmen adaylarının kişisel, mesleki ve sosyal gelişimi üzerine olumlu etkisi olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmaların yanı sıra, Antepli ve Korkmaz (2009) yaratıcı drama dersi öncesi ve sonrasında 85 öğretmen adayına Sosyal Karşılaştırma Ölçeği uyguladıkları araştırmalarında drama dersinin öğretmen adaylarının benlik algılarını olumlu etkilediğini ortaya koymuşlardır.

Öneriler

Tüm mesleklerde olduğu gibi öğretmenlik mesleği de kendi alanına özgü nitelikler ve yeterlilikler gerektirmektedir. Bu kapsamda belirlenen öğretmen genel yeterliliklerinin (Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 2017) edinilmesinde yaratıcı drama temelli yürütülen bu dersin etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bu etkinin, bir öğretmen adayının öğretmen rolüne girdiği ve birçok durumla ve sorunla karşı karşıya kaldığı bir yaratıcı drama dersinde olduğu söylenebilir. Yine etkileşime dayalı ve farklı bakış açılarının ortaya çıktığı bir ders olması bu etkiyi kuvvetlendirebilir. Bu doğrultuda,

- Öğretmenlik temalı bir dersin öğretmen eğitimi programlarının ilk yıllarına eklenmesi, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini eğitimlerinin ilk yıllarında içselleştirmesini ve öğrenim gördükleri programından daha yüksek farkındalıkla mezun olmasını sağlayabilir.
- Öğretmenlik teması eğitim fakültelerinde bazı Meslek ve Alan Bilgisi derslerinde ele alınabilir. Örneğin, Eğitimde Drama dersinde drama yöntem ve teknikleri işlenirken tema olarak öğretmenlik seçilebilir ve etkinlikler bu doğrultuda planlanıp uygulanabilir.
- Yaratıcı drama çalışmalarının etkili olması için gerçek yaşamdan alınan örnekler öğretmen adayları için faydalı olacaktır. Bu çalışmada da örnekler gazetelerden, birincil kaynak olarak öğretmenlerden, öğretmen anılarının olduğu kitaplardan elde edilmiştir. Bu nedenle, canlandırma çalışmaları için gerçek öğretmen yaşamından örnek olayların ve kesitlerin seçilmesi etkili olacaktır.
- Yaratıcı drama dersinde kullanılan görseller, resim ve afiş oluşturma çalışmaları birçok duyuya hitap etmektedir ve katılımcıları hem bilişsel ve duyuşsal yönden hem de psikomotor beceriler açısından aktif tutmaktadır. Bu nedenle farklı öğretim materyallerinin kullanılması etkin bir drama dersi için önerilmektedir.
- Yaratıcı drama dersinin birçok derse yönelik olumlu tutumun kazanılmasında etkili olduğu bilinirken bu çalışmada öğretmen adaylarının tutumlarını anlamlı düzeyde etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun belirlenmesinde kullanılan araştırma yöntemlerinin farklılaştırılması gerektiğini gösterebilir. Alanyazında öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum çalışmalarını derleyen çalışmalar (Lafcı-Tor ve Sert, 2022; Oral vd., 2019) öğretmen-

lik mesleğine yönelik çalışmaların daha çok nicel veri toplama yöntemleriyle tespit edildiğini ortaya koymuşlardır.

- Birçok araştırmada öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumların yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle ileride yapılacak çalışmalarda da öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumların nicel yöntemlerle tespit edilmesi durumunda tutumların olumlu ve yüksek olacağı söylenebilir. Bu bağlamda nitel veri toplama yöntemlerinin de işe koşulması, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumların belirlenmesinde farklı boyutların ortaya çıkması açısından faydalı olacaktır.

Kaynakça

- Adıgüzel, Ö. (2019). *Eğitimde yaratıcı drama*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- Akdemir, H. (2020). Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleki benlik saygı düzeylerine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 15(1), 113-130.
- Akdemir, H. & Karakuş, M. (2016). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarı üzerine etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *International Journal of Active Learning*, 1(2), 55-67.
- Akhan, N. E. & Demir, K. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının fakülteye uyum süreçlerinin yaratıcı drama ile desteklenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (53), 266-292. doi: 10.21764/maeuefd.574139
- Akın Sabuncu, S. & Ok, A. (2021). Essential qualities for elementary teachers of the 21st century: Voices of key stakeholders. *Elementary Education Online*, 20(1), 532-552. doi: 10.17051/ilkonline.2021.01.045.
- Altuntaş, O. & Altınova, H. H. (2015). Yaratıcı drama yönteminin üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerine etkisi. *Electronic Turkish Studies*, 10(4), 49-62.
- Antepli, S. & Korkmaz, G. (2009). Yaratıcı drama dersinin üniversite öğrencilerinin benlik algısı üzerine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(8), 5-18.
- Arslan, E., Erbay, F. & Saygın, Y. (2010). Yaratıcı drama ile bütünleştirilmiş iletişim becerileri eğitiminin çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23), 1-8.
- Başçı, Z. & Gündoğdu, K. (2011). The attitudes and opinions of prospective teachers related to drama course: The case of Atatürk University. *İlköğretim Online (elektronik)*, 10(2), 454-467.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.
- Binici, B. K. (2013). İlköğretim okullarında uygulanan mesleki çalışmalarda yaratıcı drama uygulamasının öğretmenlerin iletişim becerilerine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 8(1), 104-113.
- Bircan, E. & Kılıç, L. K. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algıları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 799-820.
- Bütün, M. A., Tüzüner, A. & Duman, N. (2015). Coğrafya öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemine ilişkin görüşleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 10(1), 1-14. doi: 10.21612/yader.2015.001
- Cawthon, S. W. & Dawson, K. (2009). Drama for schools: Impact of a drama-based professional development program on teacher self-efficacy and authentic instruction. *Youth Theatre Journal*, 23(2), 144-161.
- Creswell, J. W. (2014). *A concise introduction to mixed methods research*. SAGE publications.
- Çayır, N. A. & Gökbulut, Ö. (2015). Yaratıcı drama yöntemi ile öğretmen yeterliklerinden kişisel gelişim üzerine nitel bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 252-270.
- Çetingöz, D. (2012). Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 131-142.

- Çiftçi, E. G. & Altınova, H. H. (2017). Sosyal hizmet eğitiminde yaratıcı drama yöntemiyle iletişim becerisi geliştirme: Ders uygulaması örneği. *İlköğretim Online*, 16(4), 1384-1394.
- Dere, Z. (2019). Dramanın öğretmen adaylarının iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi. *Başkent University Journal of Education*, 6(1), 59-67.
- Dereli, E. (2018). Yaratıcı drama eğitimi ve yaratıcı drama temelli kişilerarası ilişkiler eğitim programının öğretmen adaylarının iletişim ve sosyal problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 95-119.
- Dikmen, M. & Tuncer, M. (2018). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Harran Education Journal*, 3(1), 24-38. <http://dx.doi.org/10.22596/2018.0301.24.38>
- Erdemir, N. (2007). Mesleğine yeni başlayan fen bilgisi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve şikâyetleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22), 135-149.
- Eti, İ. & Emen, M. (2022). Erken çocukluk eğitiminde drama dersinin öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine etkisi: Dramaya ilişkin tutum ve öğretmen öz-yeterlik inançları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 17(2), 125-138. doi: 10.21612/yader.2022.011
- Evers, W., Brouwers, A. & Tomic, W. (2002). Burnout and self-efficacy: a study on teachers' beliefs when implementing an innovative educational system in the Netherlands. *British Journal of Educational Psychology*, 72, 227-243.
- Fırat, M., Kabakçı Yurdakul, I. & Ersoy, A. (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı olarak karma yöntem araştırması deneyimi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal of Qualitative Research in Education*, 2(1), 65-86. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.2s3m
- Guba, E. G. & Lincoln, Y. S. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. *Educational Communication and Technology Journal*, 30(4), 233-252.
- Güryay, B. (2015). Is creative drama a way to excellence in ELT classrooms? *Yaratıcı Drama Dergisi*, 10(2), 211-222. doi: 10.21612/yader.2015.018
- Hasırcı, Ö. K., Bulut, S. & Saban, A. İ. (2008). Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersinin bireysel ve akademik kazanımlarına ilişkin görüşleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 3(6), 63-88.
- Kara, Y. & Çam, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32), 145-155.
- Karacıl Kılıçaslan, M. & Yayla, A. (2018a). Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının iletişim becerilerine etkisi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 2(2), 1-13.
- Karacıl Kılıçaslan, M. & Yayla, A. (2018b). Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının mesleki öz yeterliklerine etkisi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 5(1), 51-60.
- Karaosmanoğlu, G., Adıgüzel, Ö. & Şimşek, P. Ö. (2022). Lise öğrencilerinin siber zorbalıkla baş etme stratejilerini yaratıcı drama ile anlamak. *Eğitim ve Bilim*. 47(209), 207-237.
- Karataş, Z. & Yavuzer, Y. (2009). Yaratıcı drama temelli mesleki grup rehberliğinin lise öğrencilerinin mesleki olgunluk puanlarına etkisi. *Journal of Educational Sciences & Practices*, 8(15), 442-456.
- Kereks, J. & King, P. K. (2010). The king's carpet: Drama play in teacher education. *International Journal of Instruction*, 3(1), 39-60.
- Kılıç, Ş. & Tuncel, M. (2009). Yaratıcı dramanın İngilizce konuşmaya ve tutuma etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 55-81.
- Kırmızı, F. S. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 4(7), 51-68.
- Kırmızı, F. S. (2015). Yaratıcı drama ve yaratıcı yazma uygulamalarının yaratıcı yazma başarısına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 93-115.
- Knowles, M., Elwood, H., Swanson, R.A. & Swanson, P.A. (1998). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development*. Houston, TX: Gulf Publishing Co.

- Korkmaz, İ. & Akbaşlı, S. (2004). Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 38(38), 266-277.
- Kozikoğlu, İ. & Gönülal, H. (2020). Öğretmenlerin yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 573-589.
- Lafcı- Tor, D. & Sert, E. H. (2022). A review of articles on the attitudes of students participating in the pedagogical formation certificate program towards teaching profession. *Educational Academic Research*, 44(1), 20-30.
- Lee, B., Cawthon, S. & Dawson, K. (2013). Elementary and secondary teacher self-efficacy for teaching and pedagogical conceptual change in a drama-based professional development program. *Teaching and Teacher Education*, 30, 84-98.
- Lodico, M.G., Spaulding, D.T. & Voegtle, K.H. (2010). *Methods in educational research, from theory to practice*. San Francisco: John Wiley & Sons, Inc. Jossey-Bass A Wiley Imprint.
- Maden, S. (2010). Türkçe öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 259-274.
- Namdar, A. O., and Camadan, F. (2016). Yaratıcı drama uygulamalarının öğretmen adaylarının sosyal becerilerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3), 557-575.
- Namdar, A. O. & Kaya, Ö. S. (2018). Öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterlik algıları ve tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(4), 901-914.
- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik formasyon programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi: SDÜ örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 29-48.
- Sarı, M. H. & Altun, Y. (2015). Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 213-226.
- Saylan, A., Altıntaş, E. & Kaya, H. (2016). Öğretmen adaylarının fen bilimleri dersinde drama yönteminin kullanılmasına yönelik görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (6), 353-366.
- Şengül, Ö. A. & Ünal, F. T. (2018). Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının iletişim becerilerine etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 1149-1161.
- Oral, B., Dokumacı-Sütçü, N. & Yazar, T. (2019). Türkiye’de öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile ilgili yapılan makalelerin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Özel Sayı, 41-46.
- Ömeroğlu, E. (2002). Okul öncesi öğretmenin niteliğinin geliştirilmesinde yaratıcı drama eğitiminin rolü. İçinde H.Ö. Adıgüzel (Ed.), *Yaratıcı drama 1985-1998 yazılar* (ss. 123-127). Ankara: Naturel Yayınları.
- Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. Erişim adresi: https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERI.pdf
- Önalın, F. A. (2006). Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 39-58.
- Özpınar, M. (2008). *Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları (Aydın ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Özdemir Şimşek, P. & Karataş, F. Z. (2020). Fen eğitiminde yaratıcı drama yönteminin başarıya etkisi: Meta-analiz çalışması. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 15(1), 63-84.
- Tanrıverdi, B. & Apak, Ö. (2013). Öğretmen yeterlikleri açısından eğitim fakültesi programlarının değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46(2), 297-318.
- Ünver, N. & Semiz, S. (2016). Okul öncesi öğretmenliği lisans programında yer alan drama dersi kapsamında yapılan uygulamaların öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanlarına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2585-2594.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45(45), 109-127.

- Yeler, M. (2018). İnsan ilişkileri ve iletişim dersinde yaratıcı drama uygulamalarının etkisine ilişkin öğrenci görüşleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 13(2), 213-236.
- Yeler, M. (2022). Drama dersi alan sınıf öğretmenliği adaylarının öğretime yönelik duyuşsal farkındalıkları ve eğitim inançlarının incelenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 17(1), 17-40. doi: 10.21612/yader.2022.002
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods*. Sage Publications.

The Effect of a Teaching-Themed Creative Drama Lesson on the Professional Development of Teacher Candidates

Dürdane Lafcı-Tor¹

Pınar Özdemir-Şimşek²

Yasemin Acar³

Article Info

DOI: 10.21612/yader.2023.007

Article History

Received 02.12.2022

Revised 21.03.2023

Accepted 19.06.2023

Keywords

Creative drama

Teacher training

Professional development

Article Type

Research paper

Abstract

The aim of this study is to determine how creative drama education with a teaching theme affects German teacher candidates' professional competences and attitudes towards teaching profession. The sample of the study consists of 12 pre-service teachers attending the third year of a German teaching undergraduate program at a state university. In this study, which was planned as a mixed method and case study research, qualitative data obtained from reflective diaries and semi-structured interviews were analyzed by content analysis in order to determine the effects of the training given with creative drama method on the development processes of pre-service teachers. With the aim of assessing the effect of training process on the attitudes of prospective German teachers towards the teaching profession, measurements were made before and after the drama training by using the "Attitude Scale of Teaching Profession" developed by Üstüner (2006), and the effect of different activities applied during this training was examined. Since the data obtained from the "Attitude Scale towards Teaching Profession" showed normal distribution, dependent samples t-test was used in the analysis process. The quantitative findings showed that there was no statistically significant difference in the attitudes towards teaching profession at the end of the training. Qualitative finding revealed that teaching-themed drama education contributed to the Professional competencies of teacher candidates. As a result, it is recommended that creative drama method be used in teacher education since it will increase the quality of teacher education and contribute to the professionalisation processes of teacher candidates.

1 Asst. Prof., Erciyes University, Türkiye. Email: durdanetor@erciyes.edu. Orcid Id: 0000-0003-2373-1247

2 Assoc. Prof., Hacettepe University, Türkiye. Email: pozdem@hacettepe.edu.tr. Orcid Id: 0000-0002-0360-4446

3 Ph.D. Erciyes University, Türkiye. Email: yacar@erciyes.edu.tr. Orcid Id: 0000-0003-0260-6447

Introduction

The subject of “teacher education” is one of the most discussed issues today, because it is widely believed that the teacher has the most effective role in providing a qualified education and training process. The effectiveness of a teacher depends on both an effective and efficient education process during the pre-service period and self-development after starting her/his profession. However, even though a prospective teacher has taken courses on general culture, teaching and practice during his/her higher education, he/she faces difficulties in performing the profession as he/she encounters the realities of society, profession and administrative structure after starting the profession. In their study, Korkmaz et al. (2004) listed the problems faced by novice classroom teachers as follows; (1) preparing official documents, (2) being ready for teaching, (3) providing classroom management, (4) adapting to school and environmental culture, (5) communicating with parents. Gömleksiz et al. (2010) also found similar problems in their study: They found that novice classroom teachers had problems in the social environment of the school and administrative affairs. Sarı and Altun (2015), in their research on the problems of classroom teachers, stated that teachers had problems in receiving support from provincial district and school administrators, receiving the desired level of support from the guidance service in the field of professional competence and motivating or encouraging students. Erdemir (2007), as a result of interviews with science teachers, concluded that teacher education cannot prepare prospective teachers for regions and teaching environments with different cultures. The residential areas where teachers are assigned are also one of the factors that make it difficult for teachers to adapt to the profession. For example, Özpınar (2008), who conducted a study with teachers assigned to villages, reported that the most common problem faced by teachers was a ‘lack of cultural activities such as theatre and cinema’.

When all these studies are analyzed, it is seen that the problems encountered with the changes in the researcher’s point of view and the subjects focused on the research also differ. At the same time, it is obvious that with the changing conditions today, other problems may arise apart from the problems that have been revealed so far. In this context, a pre-service teacher’s awareness of these difficulties before starting the profession will help her to build her professional expectations and goals with this awareness and to find solutions to the problems she experiences more easily. In this context, the fact that a prospective teacher is aware of these difficulties before starting the profession will help him/her to build his/her professional expectations and goals on this and to find solutions to the problems he/she experiences. In order to facilitate teachers’ adaptation to their profession in their first years, it is important to carry out activities related to real life in the pre-service education process (Erdemir, 2007). In this context, activity-based creative drama practices have a great contribution to the professional development/professionalisation of pre-service teachers.

According to the definition of İnci San, who made drama recognized in Türkiye, creative drama is “the interpretation and enactment of an experience, an event, an idea, sometimes a concrete concept or a behaviour by using theatre or drama techniques such as improvisation, role playing, etc. in a group work, through the reorganisation of old cognitive patterns and in “playful” processes in which observations, experiences, feelings and experiences are reviewed” (San, 1996, p.113). It is known that creative drama has very important contributions to the development of individuals such as self-expression, being creative and being open to group work; it is a versatile method that contributes to the cognitive, affective, and social development of individuals and these effects have

been observed in an increasing number of studies since 1990. In the literature, many studies have been conducted in order to use creative drama methods to increase pre-service teachers' professional competence, attitude towards the teaching profession, professional self-esteem, and to ensure their professionalisation. These studies were conducted with different teaching groups: Geography teaching (Bütün et al., 2015), Science teaching (Saylan et al., 2016), English teaching (Güryay, 2015), Preschool teaching (Eti & Yemen, 2022), Classroom teaching (Akdemir, 2020; Çayır & Gökbulut, 2015; Karacil Kılıçaslan & Yayla, 2018b; Yeler, 2022), Social Studies teaching (Akhan & Demir, 2020). The contribution of creative drama to professional development and competence may arise from reasons such as being experience-oriented, enabling group members to freely reveal their experiences, and the emergence of different opinions. Considering that the phenomenon of "teaching" is not far from the life of a prospective teacher and his/her past experiences in his/her own education processes and that he/she can handle this subject through his/her experiences, it is predicted that creative drama as a method will increase the awareness of prospective teachers about the teaching profession and contribute to their professionalisation. As a matter of fact, thanks to the role-playing and improvisation techniques used in creative drama, participants have the opportunity to realise the problems encountered in daily life and experience possible outcomes (Adıgüzel, 2019). Similarly, teachers learn better when a situation forces them to use their knowledge and expand their knowledge towards the solution to the problem (Knowles et al., 1998). In this context, it is also aimed that pre-service teachers comprehend the "teaching profession" through the implementation of an 8-week creative drama training. In this context, this study aims to determine how creative drama education with a teaching theme affects German teacher candidates' professional competencies and attitudes towards the teaching profession. The research questions of the study are as follows:

1. What is the contribution of the teaching-themed course taught with the creative drama method to the development of pre-service teachers?
2. Is there a significant difference between the scores obtained from the 'attitude towards teaching profession' scale applied before and after the teaching-themed creative drama training?

Method

Method

This study is a mixed-method research and is planned as a case study. In case studies, it is aimed to explore a person, group, situation or phenomenon in detail from different perspectives, to understand them in-depth, and to examine and make sense of the processes (Yin, 2014; Lodico et al., 2010). In order to answer the research questions given above, it is important to explain the education and research process extensively. Mixed methods research, on the other hand, provides a better understanding of research problems compared to the use of two approaches alone (Firat et al., 2014), as they reveal the strengths of qualitative and quantitative methods in a way that supports each other (Creswell, 2014). As a quantitative method in the study, a single-group pretest-posttest design, which is one of the weak experimental designs, will be used. In this design, without a control group, the change in the group before and after the application is determined by certain measurements. The qualitative data of the study were obtained through reflective diaries and interviews.

Participants

The participants of this study are the 3rd year students of the German Language Teaching program of a state university. The group consists of 12 teacher candidates, 3 male and 9 female. Although the age range of the participants varies between 20 and 52, the age of 5 people is older than 35. The group did not have a creative drama course during their undergraduate education, only a few pre-service teachers participated in a one-session creative drama practice for introductory purposes.

Data Collection Process and Tools

The qualitative data of the study were collected through reflective diaries and semi-structured interviews. Participants were asked to write reflective diaries after each session. A pre-prepared 'Creative Drama session evaluation form' was distributed to the diaries as a guide to convey their experiences and opinions. This form included general curriculum evaluation questions curriculum about the program's purposes, content and activities, and self-evaluation questions that will reveal the feelings and acquisitions of the participants during the session. At the end of the application, semi-structured interviews were conducted with the volunteer pre-service teachers. Ten pre-service teachers participated in these interviews. The semi-structured interview form for the interview was prepared by the first author of this study and expert opinion was taken by the second author who is an expert in the field of Curriculum and Instruction and Drama. The comprehensibility and language controls of the questions were provided by the third author of the study, who is an expert in Foreign Language Teaching.

In this study, "Attitude Scale of Teaching Profession " developed by Üstüner (2006) was applied for pretest-posttest purposes. The KMO value of the scale was 0.91, Bartlett's test was 7835,194 ($p < .0001$) and Cronbach Alpha internal consistency coefficient was 0.93 (Üstüner, 2006). These results show that the items of the scale are suitable for factor analysis, construct validity is ensured, and it is found reliable (Üstüner, 2006). In this attitude scale, there are 34 items in total such as "I think being a teacher suits me.", "I think I will be a qualified and competent teacher.", "Teaching profession seems boring for me."

Data Analysis

Qualitative data collected through diary and interviews were analyzed through content analysis. Content analysis (Yıldırım & Şimşek, 2021), which aims to reach concepts and relationships that can explain the collected data, helps to analyze the data obtained from reflective diary and semi-structured interviews, the scope of which depends on the comments of the person. In this direction, it provides the emergence of previously unrecognized concepts and themes. Since the themes that emerged from the data analysis were similar to the 'General Qualifications for the Teaching Profession' determined in 2017, the themes were reported based on this document.

In order to answer the second question of the research, quantitative data analysis was performed and the SPSS program was used. In order to select the data analysis test, first of all, whether the data were normally distributed was checked with the Kolmogorov-Smirnov and Shapiro-Wilk Tests (Table 1). When Table 1 is examined, the significance value of the difference scores greater than 0.05 shows that the distribution is normally distributed and the analyzes can be performed with parametric tests. For this reason, the T-Test for Dependent Samples was applied. In addition, descriptive analyzes were also made.

Table 1. *Normality Results of Data*

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistics	df	Shallow.	Statistics	df	Shallow.
Difference	,193	12	,200 *	,907	12	,195

Validity and Reliability:

Guba and Lincoln (1982) consider validity and reliability in qualitative research with the concept of persuasiveness. Method triangulation and researcher triangulation were used to increase the credibility of this study. Qualitative data were collected through interviews and reflective diaries, and quantitative data were used to supplement the qualitative data. Researcher triangulation is the involvement of more than one researcher in the stages of data collection, analysis and interpretation (Başkale, 2016). The applications were carried out by the first and third authors of the research, and the process was interpreted from an objective point of view. In addition, the scale used in the quantitative phase of the study is a reliable and valid data collection tool.

Ethical Principles:

“Attitude Scale Towards Teaching Profession” was used with the permission of Üstüner, who developed the scale. Apart from this, the participants were informed about all the data to be collected during the research and their consent was obtained. In addition, the names of the participants were kept confidential throughout the reporting period and each of them was coded from T1 to T12. T1 represents the youngest participant, and T12 is the oldest participant.

Application Process:

Creative drama was carried out in the Special Teaching Methods course in the autumn semester of the 2016-2017 academic year. The application lasted 8 weeks, 26 hours. The application took place in the drama hall and in the classrooms.

Different creative drama techniques such as role-playing, improvisation, simultaneous improvisation, whole group improvisation, freeze image, gossip ring, role cards, split screen, phone calls, and conscience alley were used in the lessons. In addition, photographs, newspaper news, and videos were also used as teaching materials. After the session plans were developed, they were checked by the supervisor in the field of creative drama. The supervisor gave feedback about activity durations and names, outcome-activity compatibility. The session plans were designed and implemented considering the preparation-warming up, animation and evaluation phases of creative drama.

Results

In this section, in line with the research questions and aims, findings related to ‘professional skills’ and ‘attitudes and values’ competence areas of teacher professional competencies are presented.

Professional Skills

Creative Drama in the Process of Establishing Learning Environments

Establishing Learning Environments is one of the competencies in the Professional Skills competence area within the scope of teacher competencies. Since the creative drama method was used in this study, it was observed that the pre-service teachers frequently stated the use and role of this method and the activities carried out with this method in the lesson in the learning environment. In this context, the categories obtained from weekly diaries and interviews are listed below (See Table 2).

Table 2. *Contribution of Creative Drama Method to Teaching Process*

-
- Considering that it can be used when teaching foreign language subjects,
 - Considering that it will contribute to the development of speaking skills,
 - Considering that it will contribute to the motivation of students,
 - Considering that it will increase students' willingness to learn,
 - Considering that timid students will participate in the lesson,
 - Considering that introductory activities can also be used to learn about students' interests, wishes and abilities,
 - Considering that it can be effective in reducing prejudices that German is a difficult language,
 - Considering that it will contribute to the correct use of gestures and mimics,
 - Considering that it will contribute to vocabulary teaching,
 - Considering that it will contribute to the development of writing skills,
 - Considering that it will contribute to pronunciation teaching,
 - Considering that they can use group enactments in their own lessons,
 - Considering that it can be used to attract and maintain students' interest,
 - Considering that it can ensure that learning is permanent.
-

In Table 2, it can be seen that pre-service teachers have ideas about using the creative drama method in the learning process. They stated that they see many different activities in this course and that they will use these activities in their professional lives; if they use it in their own courses, “the course will get away from monotony”, “learning will be permanent”, and “students' willingness to learn and active participation will increase”.

Most of the participants stated that creative drama is a suitable method for foreign language teaching. The participants also expressed their opinions about whether they could apply the activities used in their own lessons and if so, for which groups they would be more suitable. One participant, who wrote his thoughts about the use of creative drama in the teaching profession in his diaries all week, made the following sentences about the benefits of creative drama: “The most important thing is that the creative drama course offers us alternatives that we can apply in the field of teaching. It helps us to understand the other side (students) and teach them to comprehend something in this way” (T10, 3). Another pre-service teacher expressed her opinion on the subject as follows: “I understood

the importance and benefits of the drama course and that we can “use” and benefit from what we learned here when we will become teachers” (T11).

It was also mentioned that role plays are an effective method in foreign language teaching, especially in developing speaking skills. In the diaries of a few of the participants, it was observed that they talked about how they would use the activities they carried out when they became teachers. In this context, the opinions of a pre-service teacher about how she would implement an activity she experienced in the session in her own lessons in the future and how she would apply this activity in her own lessons are as follows:

As we have done in our session in the foreign language class, I can hang on the walls, for example, pictures of the seasons and a blank sheet of paper and ask the students to write the first words that come to their minds about the picture they are closest to when I stop the music; then I can collect these pictures and writings as our leader did and divide the students into groups and give each group a picture and ideas and ask them to write a diary about their subject within the group (T1).

It was suggested that drama activities, especially the games and activities carried out in warm-up activities, can be used in teaching foreign language subjects. The participants highlighted that such activities would motivate the students and increase their willingness to learn. They predicted that warm-up activities would be useful to ensure or increase the participation of timid students in the teaching process. It was thought that the acquaintance activity with nouns and adjectives could also be done with the adjectives in teaching German.

One participant stated in his/her weekly diary: “Considering that German is approached with prejudice, it is often called a difficult language, I think that if this method is applied, it can also reduce prejudices against this language” (T5) and pointed out that using creative drama method in lessons can be effective in reducing students’ prejudices against the language learned.

In addition to warming-up activities, the pre-service teachers consider that enactments and improvisations can also be used to improve students’ speaking skills. It is also mentioned that they can be used especially in classes with relatively high language levels. In addition, one of the participants indicated that the correct use of gestures and mimics is among the features that a foreign language teacher should have and pointed out that creative drama practices would be useful for the teacher to gain this feature and to reinforce the subjects to be taught.

The participants were a group of pre-service teachers who took this course without having sufficient knowledge and experience about creative drama; most of them had only heard of creative drama as a concept and did not have enough knowledge about classroom practices. For this reason, the participants mostly emphasized the fact that creative drama is a practice-oriented course. In this context, the participants presented their impressions about the creative drama course as “a subject can be explained in a different way other than presentation”, “it can be applied in teaching theoretical subjects”, “how the application can be realised”, “an instructive course can also be fun”, “learning by doing-living”, “it is possible to learn by having fun by playing”.

Managing Teaching and Learning Processes

The pre-service teachers also expressed their views on managing the teaching process in their weekly diaries and interviews, and the data obtained on this subject were listed as follows

(Table 3). In this context, it is seen that the participants tried to find answers to many questions such as ‘What kind of a teacher should be?’, ‘What should be paid attention to?’, ‘How to behave in an unexpected situation?’

Table 3. *Managing Teaching and Learning Processes*

-
- Recognising the importance of doing something in a planned way,
 - Thinking that it is the teacher's duty to involve the student in the lesson,
 - Recognising that it is important to keep the student interested,
 - Noticing the importance of classroom management,
 - Realising that the teacher should be creative in preparing and using materials,
 - Understanding that having knowledge and transferring knowledge are different from each other,
 - Having a prediction about how to deal with the problems that the teacher will face.
-

According to Table 3, it is seen that pre-service teachers realised the importance of planning the teaching process, ensuring students’ participation in the lesson, attracting students’ attention, classroom management, and creativity in preparing, and using materials. In addition, pre-service teachers mentioned that they understood that having knowledge and transferring knowledge are different from each other in the education process and that they had foresight about how the teacher brings solutions to the problems he/she encounters. One pre-service teacher stated in her diary that she realised the importance of the lesson plan and the preparation process for the lesson after the drama leader shared the lesson plan with them:

I liked it very much when our leader shared her “lesson plan” with us during the lesson. I saw how much work was put in here. Everything was arranged according to a plan (the words to be said in the activities, the background music, the materials to be used). Teaching is not just about coming to class and transferring information, the preparation is also very important and I realised that it is not easy at all (T11).

One of the participants evaluated the purpose of the warm-up activities as follows: “From our point of view, this warm-up activity was a fun activity for following the rules, collecting attention, developing strategies, and determining rules” (T10) and stated that teachers can use these activities while determining the rules in their own classes as follows:

From the teachers’ point of view, the first thing that came to my mind was that teachers should apply these rules in the learning environment. In order to prevent undesirable behaviours in the classroom, the teacher determines the classroom rules at the beginning of the term, and even teachers with a democratic understanding determine these rules together with the students and thus prevent undesirable behaviours from the beginning of the term (T10).

Although the participants were teacher candidates, their main task and experience throughout their education and training life was being a student. Some of the participants became aware of the fact that they were teacher candidates by taking on teacher roles during the education process. In this way, they had the opportunity to question whether they would be a good teacher or not. In addition, it is seen that they became conscious of the difficulties of being a teacher. The statements of a pre-

service teacher about this situation are as follows: “Okay, well, we were students too. We used to analyse teachers, etc. but when you become a teacher, you really and always have to have an answer to give to the student.” (T7)

Attitude and Values

This section consists of sub-dimensions such as ‘approach to students’, ‘communication and co-operation’, ‘personal and professional development’ and ‘attitude towards the profession’.

Approach to Students

In their weekly diaries and interviews, the participants frequently stated that their awareness of the teacher-student relationship had increased, and the categories obtained in this context are listed below (See Table 4):

Table 4. *Approach to Students*

-
- Being aware of the approach to the student,
 - Realising the need to be moderate towards the student,
 - Realising that all students should be treated equally ("not to discriminate"),
 - Being able to put oneself in the place of the student, realising the necessity of gaining empathy skills in this regard,
 - Recognising the importance of gaining the love and respect of the student,
 - Noticing that the relationship between student and teacher should be within the framework of love and respect,
 - Gaining experience on how to overcome problems (understanding different student characteristics, seeing possible teacher reactions),
 - Realising the types of problems encountered by the teacher in communication with the student,
 - Recognising the necessity for teachers to be open to criticism and accept criticism.
-

According to Table 4, the participants had the chance to think and experience the student-teacher relationship by taking the roles of student or teacher in the animations. As a result, they evaluated the student from the perspective of the teacher.

Participants reported that a teacher can learn about students’ interests, wishes and abilities through introductory activities and warm-up activities. The following quote from a participant can be given as an example: “The warm-up activities before the drama gave us the opportunity to get to know each other better. We actually talked about our own characteristics with these little games. If we evaluate this in terms of education and training, it will provide great help for a teacher in learning the interests, wishes, and abilities of students” (T10).

The participants stated that when they took on the role of a teacher, they also had predictions about which student behaviours a teacher might get angry at. The comments of two of the pre-service teachers on this issue are as follows:

It is only in your role as a teacher that you realise how offensive a spoilt student’s behaviour towards a teacher is to the teacher, you say that it really offends the other person (T9).

Developing empathy skills by getting into roles. I believe that this activity is a very useful lesson for pre-service teachers and educators in general because an educator should be able to put himself/herself in the shoes of his/her students and communicate with them successfully (T4).

Another contribution of the training process to pre-service teachers is that it enables the participants to reflect on the teaching profession.

Communication and Collaboration

In the ‘Attitude and Values’ competency field of teacher competencies, ‘Communication and Collaboration’ is defined as a sub-competency. In this study, findings related to the indicators of this sub-competency such as *understanding the importance of being respectful in communication, understanding the importance of listening, understanding that people around them should be given more opportunities to express themselves, developing cooperation skills, understanding that style is important in communication, and giving ideas about how to speak in society* were found.

Effective Communication Methods and Techniques: Teachers’ taking care to use effective communication methods and techniques, which is mentioned in the communication and cooperation sub-competencies within the scope of Teacher Competencies, is among the highly qualified teacher characteristics.

It can be said that a pre-service teacher (T1) who said “I think that students can express themselves better with this method. It will provide the opportunity to express themselves with gestures and mimics even if they do not like to speak, which can be motivating for timid students” who sees creative drama as an effective communication tool.

Enhancement of Awareness of Group Communication Skills

Participants frequently mentioned the contributions of the creative drama method to group communication such as *getting to know each other, reducing conflicts within the group, discovering different aspects of group members, group cohesion and socialisation*. In addition to these, the findings given in Table 5 have been reached that the awareness of pre-service teachers about group communication skills has increased.

Table 5. *Enhancement of Awareness of Group Communication Skills*

-
- Realising that there is a role-task distribution within the group,
 - Trying to distribute roles within the group (e.g. not always coming forward on the same topic, trying to create a balance within the group, being the one who offers an opinion when there is no opinion, being the one who adds a topic to the conversation, commenting, criticising),
 - Understanding of group dynamics (e.g. the one with the higher mood leads the group upwards, sharing responsibility, taking the place of the passive person, attributing responsibility to oneself to be active),
 - Learning to work in a group,
 - Learning to work more harmoniously in a group,
 - Developing the ability to adapt to different groups,
 - Understanding the importance of defending one's own opinion with reasons in a group,
 - Recognising that the health status of group members affects the session and communication,
 - Recognising the effect of group work on motivation,
 - Recognising the result - the positive effect - of acting as a group,
 - Realising the importance of harmony within the group.
-

According to Table 5, small group activities, which are frequently used in drama lessons, have raised participants' awareness about the necessity of effective division of labour within the group and working in harmony with the group.

One of the biggest gains of this practice was the socialisation of the group. The pre-service teachers reported that they were in an open conflict before the creative drama practice started. For this reason, the coming together and socialisation of this group, the formation of a sincere classroom environment, the observation of harmony for the first time, and the reduction of conflict are perceived as very important by the participants. The opinion of a student regarding this is as follows:

Maybe there are only 10 of us, but for 3 years we were always in groups within ourselves, there was never any unity in the class, even if it was tried, somehow there were some people who did not want to adapt, because we did not have a lion in our heads, but now we do (T2).

One of the most frequently articulated issues by the participants is that they have now realized the strengths, weaknesses and talents of their friends. In the diaries, many features such as improvisation skills, personal characteristics, and hobbies of the group members were expressed. The activities in which the groups recognised each other were the warm-up games in the first two weeks. Other factors that enabled the group to cohesion were the randomly formed groups and their sharing within the group. The pre-service teachers realised the importance of harmony in group work during small group work in the classroom. In this regard, it is seen that the pre-service teachers mostly mentioned the groups that they harmonised with and did not express the opposite situation. Following is a participant's comment about achieving harmony within the group:

Even if not everyone works separately, everyone has a task in the group. For example, when a reluctant friend looks at other friends, they encourage him [the

reluctant person] because they have already fulfilled their duties. In other words, he immediately takes on his own role so that he can do his best (T1).

The pre-service teachers expressed that the activities in the course carried out with creative drama method had positive effects on social communication within the group; in their weekly diaries, one of them wrote: “It was a nice game to strengthen social communication within the group. This activity can be used to solve problems between students in the classroom environment.” (T10) and “I still think the biggest feature of the drama lesson is that it keeps the class united and alive. In fact, I can say that the class was mostly the most social day.” (T8). In addition, it is understood that the participant who said “I got to know my friends, more precisely, I had the chance to get to know and see their characteristics a little better” (T1) in his weekly diaries had the opportunity to get to know the group members more closely in creative drama activities.

Empathy and Tolerance in Human Interactions: A sub-indicator of Communication and Collaboration proficiency is that a teacher is able to take as basis empathy and tolerance in human relations. It was observed that the participants became aware of the skills that would support the effective communication process during the training process given with creative drama (See Table 6).

Table 6. *Empathy and Tolerance*

• Learning not to react without understanding the other person thoroughly, • Realising the importance of empathy, • Trying to be empathetic (Trying to understand your friends around you more, • Understanding people better, • Realising that empathy is not as easy as it seems, • Recognition of the need for harmony and trust in order to be able to empathise, • Being able to look at an event from another point of view, seeing that there are different points of view, • Starting to think more positively about other people.

When the table is reviewed, it is determined that the most important communication skill that the participants realised was empathy. In addition to being able to empathise in communication, most of the pre-service teachers stated that thanks to the practices, they were able to look at events from different perspectives, started to think positively about other people, and thus became more tolerant. The comment of a participant who thought that creative drama activities contributed to empathy and tolerance is as follows: “These activities taught us to think and look from another point of view, to think and act like the other person and to adapt. In addition, these activities gave us the ability to learn the movements, thoughts, imagination and the world in which an individual lives.” (T4)

Sharing Knowledge and Experience with Colleagues: Within the scope of the study, findings related to sharing knowledge and experience with colleagues, which is one of the indicators of communication and cooperation sub-competency area, were obtained. In this context, pre-service teachers reported that through creative drama activities, they gained awareness about communication with other teachers and what to do in case of problems; they had the opportunity to think about how

their relations with the principal should be in the profession; they became aware of the elements other than students (other teachers, administrators, parents, etc.) in the teaching-learning process.

However, it was observed that the participants' awareness of the fact that they would have roles outside the classroom environment in the teaching profession increased (Table 6). It was revealed that the fact that pre-service teachers took courses on the duties and responsibilities of the teacher in the classroom during their education did not give them enough ideas about what kind of social environment the teaching profession would provide them. For this reason, focusing the content of the sessions on teacher roles outside the classroom enabled them to look at the teaching profession from a wider range. It is determined that the ideas of pre-service teachers are concentrated on the triad of colleagues, principals and parents. The opinions of two participants regarding this are as follows:

Maybe we will encounter different people with very opposite characters and we have to cope with them and it will not be easy (T10).

I realised the possible events that can be encountered in the roles of teacher, student, parent, principal, and teacher friend in a group of two (T12).

Proper and Effective Use of Turkish: Teachers' ability to appropriate and effective use of Turkish (C3.1) is one of the indicators of communication and cooperation sub-competency. The findings given in Table 7 regarding the development of the participants' language skills were obtained.

Table 7. *Development of Language Skills*

-
- Development of speaking skills,
 - Development of listening skills,
 - Development of writing skills,
 - Contribution of diaries to Turkish language development.
-

When the table given above is evaluated, it is clearly recognised that the activities in this course, which was taught with the creative drama method, contributed to the Turkish language development of the pre-service teachers and to the development of speaking, listening and writing skills, which are among the basic language skills. Considering that most of the pre-service teachers participating in the study are bilingual, but their pre-university education life was spent in Germany, it is quite remarkable that they have become better able to use the Turkish language as well as their development in other communication and cooperation competence indicators and it has an important place in terms of the professional development of the participants.

Personal and Professional Development

'Personal development' is defined as a sub-competency in the 'attitudes and values' competence area of teacher competencies. In this context, it is an indicator of competence for a teacher to engage in activities to improve himself/herself personally. In this study, creative drama was found to be an important activity to support teachers' personal development. The findings showed that creative drama contributed to the personal development of each pre-service teacher. These contributions are "self-knowledge", "self-confidence", "cognitive flexibility" and "emotional awareness" and are given in detail in Table 8.

Table 8. *Contributions of Creative Drama to Personal Development*

Self-awareness
<ul style="list-style-type: none">• Recognising their strengths and weaknesses (e.g. Difficulties with concentration in attention games, low self-expression skills in writing),• Gaining awareness of creativity and role-playing skills in animations.
Problem-solving skills
<ul style="list-style-type: none">• Gaining the ability to move spontaneously,• Improving problem-solving skills (problem-solving orientation),• Acquiring skills in conciliatory approach.
Improvement of self-confidence
<ul style="list-style-type: none">• Self-expression,• Increased willingness to volunteer in activities,• Increased assertiveness,• Being able to express their ideas freely,• Coping with excitement,• Reduced inhibitions,• Having the courage to act in public.
Emotional awareness
<ul style="list-style-type: none">• An increase in life energy,• Reduced stress level,• Increased level of happiness,• Learning to follow your dreams,• Recognizing that you can make changes in your life.
Cognitive flexibility
<ul style="list-style-type: none">• Being able to look from different perspectives,• Not putting opinions into a certain mold,• Being open to innovations.

Through the activities in this course, the pre-service teachers noticed their strengths, weaknesses and areas open for improvement. One pre-service teacher stated that she would like to develop her future skills as follows:

“Why shouldn’t I write short scripts? ... Yes, I would like to, very much, because you don’t know how much you will like something you haven’t tried, no matter how much you want to do it. It gave me the opportunity to try, to write something and play it. It gave me the opportunity to try to play. Now I am asking myself why not” (T3).

The statement of a pre-service teacher (T4) who made a self-evaluation at the end of the creative drama session as follows: “In this session, I realised how strong my imagination is and I understood that I can suddenly invent a role if it is an event in my life or an event I witnessed”

indicates that this individual found the opportunity to discover his/her strengths through creative drama activities.

A participant (T10), who stated that he had difficulty in acting in the role-playing activities as follows: “At the same time, it showed me how difficult it was to reflect something and how much I had retreated into my own shell.”, expressed the difficulties he experienced in activities requiring creativity as follows: “I recognised that it is not easy to generate ideas spontaneously and that my other friends are more talented in this regard. I realised that I am not a creative person, at least when it is not planned and programmed, it is difficult for me.” From this statement of the pre-service teacher, it is understood that they had the opportunity to self-evaluate with creative drama activities; to identify the areas where they had difficulties and to discover the aspects they needed to improve.

However, pre-service teachers’ expressions about problem-solving skills are seen as an indicator that can be handled within the scope of personal and professional development competence. “Producing a spontaneous solution to a problem that has occurred at that moment should be among the characteristics that a teacher should acquire. Managing a group means being able to control and cope with crisis situations other than lesson situations.” It is understood that a pre-service teacher (T9) defines problem-solving skill as a competence indicator.

According to pre-service teachers, another personal development competence indicator is the increase in self-confidence. In this context, it was determined that creative drama activities contributed to the development of self-confidence of the participants in terms of self-expression, increasing the desire to volunteer in activities, increasing assertiveness, expressing their ideas freely, coping with excitement, decreasing timidity, and showing courage to appear in front of the society.

In addition, there were some participants who evaluated the warm-up activities and animations in terms of developing emotional awareness. In this context, in the evaluations of pre-service teachers, there are statements about increasing life energy, decreasing stress levels, increasing happiness levels, learning to pursue their dreams, and realising that they can make changes in their lives. As an example, the following words of a pre-service teacher (T4) can be given:

I saw how well my friends got to know me. How well they portrayed the excessive hand and arm movements I made while speaking, that I had difficulty in explaining the rules of grammar even though I spoke German fluently, and that I was a lover of Ankara. What a nice feeling it was to be so well known. This event changed my perspective and taught me a lot. At first, I learned that I was loved, I learned not to give up.

Another participant (T9) expressed the effect of creative drama on emotional awareness by saying “It was a very nice feeling to be able to play a role here, to pass that emotion to the audience and to realise it”. Another indicator categorised within the scope of personal and professional development sub-competency is the acquisition of cognitive flexibility by pre-service teachers. In this context, concrete examples such as *looking from different perspectives, not putting thoughts into a certain mould, being open to innovations* were given for the contribution of the training process to the cognitive flexibility of the participants.

Attitude toward Teaching Profession

The first research question was about testing whether the creative drama method creates a change in the attitudes of teacher candidates towards the teaching profession. Therefore, Dependent Samples T test was applied (Table 9).

Table 9: *T-Test Results for Deependent Samples*

	t	df	Shallow. (2-tailed)
Pair 1 pretest-posttest	-.335	11	,744

The results showed there is no significant difference between the two measurements [$t_{11} = -.335$, $p > 0.05$]. This result indicated that the creative drama course and this method do not affect teacher candidates' attitudes toward the teaching profession. This result led the researchers to perform a descriptive analysis of each item in the Attitude towards Teaching Profession Scale. Table 10 showed the mean and standard deviation values for each item of the scale and the first-test-posttest mean differences.

Table 10. *Values of Standard Deviation, Arithmetic Mean and the Mean Differences of Pre-service Teachers' Attitudes towards Teaching Profession*

Scale items		SD	M	Mean Difference
1 Even the thought of being a teacher appeals to me.	Before	1,443	3,417	0.333
	After	1,485	3,750	
2* The teaching profession is not boring to me.	Before	1,240	4,083	-0.166
	After	1,505	3,917	
3 I like to be a teacher myself.	Before	1,155	3,667	0.500
	After	1,030	4,167	
4 If I had to choose a profession again, I would still choose teaching.	Before	1,749	2,833	0.333
	After	1,186	3,167	
5* I think teaching is a profession for me.	Before	1,303	4,333	-0.083
	After	1,215	4,250	
6* I think teaching suits my lifestyle.	Before	0.996	4,417	-0.333
	After	1,240	4,083	
7* I think teaching suits my personality.	Before	1,403	4,167	-0.167
	After	1,349	4,000	
8* I do not regret choosing the teaching profession.	Before	1,658	3,750	0.583
	After	1,231	4,333	
9 I believe that I will be successful in teaching.	Before	1,311	3,917	-0.250
	After	1,231	3,667	
10 I am pleased to have chosen this department, which is related to the teaching profession.	Before	1,382	3,500	0.250
	After	1,545	3,750	

Table 10. Values of Standard Deviation, Arithmetic Mean and the Mean Differences of Pre-service Teachers' Attitudes towards Teaching Profession (Devami)

	Scale items		SD	M	Mean Difference
11	I believe that I can overcome the difficulties I will encounter in the teaching profession.	Before	1,155	3,667	0.166
		After	1,115	3,833	
12	I would like to teach even under difficult conditions.	Before	1,231	3,333	0.250
		After	1,084	3,583	
13	I am confident about the requirements of the teaching profession.	Before	1,165	3,583	0.083
		After	1,155	3,367	
14	I think I have a special talent for teaching.	Before	1,240	2,917	0.500
		After	1,240	3,417	
15*	I think teaching is the right profession for me.	Before	1,505	3,917	0.250
		After	1,403	4,167	
16	I think that teaching will give me opportunities to produce and create something.	Before	1,215	3,750	0.083
		After	1,337	3,833	
17	I believe that I can carry out teaching in a professional way.	Before	1,230	3,667	0.083
		After	1,485	3,750	
18	The thought of teaching people something they don't know makes me happy.	Before	0.905	4,500	-0.250
		After	1,215	4,250	
19	I sympathize with people who teach.	Before	1,206	4,000	0.166
		After	1,030	4,167	
20*	It doesn't scare me to think that I will be a teacher.	Before	1,288	4,250	-0.333
		After	1,311	3,917	
21*	I would recommend teaching to those who have to choose a profession.	Before	1,303	3,667	-0.284
		After	1,240	3,383	
22	I think there is a lot I can do when I become a teacher.	Before	1,138	3,750	-0.083
		After	1,435	3,667	
23	Working conditions of teaching are attractive to me.	Before	1,073	3,667	-0.333
		After	1,303	3,333	
24	I care about being successful in teaching professional knowledge courses.	Before	1,115	3,833	0.083
		After	1,379	3,917	
25	I enjoy chatting with people who teach.	Before	3,311	3,917	0.083
		After	1,206	4,000	
26	I discuss and talk about education, learning, teaching, and teaching.	Before	0.577	4,167	-0.416
		After	1,215	3,750	
27	I think I will be a knowledgeable and competent teacher.	Before	1,055	3,750	-0.083
		After	1,435	3,667	

Table 10. *Values of Standard Deviation, Arithmetic Mean and the Mean Differences of Pre-service Teachers' Attitudes towards Teaching Profession (Devamı)*

	Scale items		SD	M	Mean Difference
28	I believe that teaching will give me prestige in society.	Before	1,243	3,500	-0.333
		After	1,115	3,167	
29	I deliberately and willingly chose the teaching program that I am currently studying.	Before	1,505	3,916	-0.250
		After	1,497	3,667	
30*	I am not worried about the teaching profession giving me difficulties.	Before	1,467	3,167	0
		After	1,115	3,167	
31	I find it proud to direct people's lives through the education I will teach as a teacher.	Before	1,267	4,167	0
		After	1,030	4,167	
32*	I like to talk about education, learning, teaching, and teaching.	Before	1,311	4,083	-0.416
		After	1,670	3,667	
33	I believe that when I become a teacher, I will be given sufficient value by the environment.	Before	1,288	2,750	0.333
		After	1,240	3,083	
34	The continuity of the teaching profession gives me confidence.	Before	1,083	3,417	0.083
		After	1,168	3,500	

* Marked items are negative items in the original scale. Here it has been converted to be positive to avoid ambiguity.

When the descriptive statistics in Table 10 are examined, the arithmetic mean for 17 attitude items (M1, M3, M4, M8, M10, M11, M12, M13, M14, M15, M16, M17, M19, M24, M25, M33, M34) increased, for 15 attitude items (M2, M5, M6, M7, M9, M18, M20, M21, M22, M23, M26, M27, M28, M29, M32) decreased and the arithmetic mean for two attitude items (M30, M31) remained equal. The fact that the number of items in which the average increased and decreased was close to each other shows the reason why there was no change in attitude.

The attitude items with the highest increase in the average are listed as follows: I do not regret choosing the teaching profession (M8), I feel like being a teacher (M3), I am confident about the requirements of the teaching profession (M14). These items were pursued respectively by the following items: Even the thought of being a teacher appeals to me (M1), if I had to choose a profession again, I would still choose teaching (M4), I believe that my environment will give me sufficient value when I become a teacher (M33), I am a teacher. I am pleased to have chosen this department related to my profession (M10), I would like to teach even under difficult conditions (M12), I think teaching is a suitable profession for me (M15).

The items related to the two attitudes that the average decreases the most are as follows: 'I discuss and talk about education, learning, teaching and teaching (M26)', 'I like to talk about education, learning, teaching and teaching (M32)'. These items are respectively followed by the items "I think teaching is suitable for my lifestyle (M6)", 'I am not afraid to think that I will be a teacher (M20)', 'Working conditions of a teacher appeal to me (M23)', 'I believe that teaching will make me respectable in society (M28)', 'I would recommend teaching to those who are in a position

to choose a profession (M21)', 'I believe I will be successful in teaching (M9)', 'the thought of teaching people something they do not know makes me happy (M18)', 'I chose the teaching program knowingly and willingly (M29)'.

These findings show that prospective teachers' attitudes towards the teaching profession are positive, but their perceptions about different aspects of the profession differ.

These findings obtained from quantitative data show that pre-service teachers' attitudes towards the teaching profession are positive, but their perceptions about different aspects of the profession differ. In support of the quantitative findings, it was also found that there was a differentiation in attitudes towards the teaching profession in qualitative data and the findings are presented in Table 11.

Table 11. *Attitudes towards teaching profession*

-
- Recognising the difficulties of teaching profession,
 - Realising that the teaching profession is more difficult than you imagine,
 - Not feeling like a teacher,
 - Realising that the teacher is the decision maker,
 - Being aware of the teacher's roles,
 - Realising that the teacher should be knowledgeable in his/her field.
 - Realising that the teacher should be differentiated,
 - Realising that the teacher has duties and responsibilities outside the teaching dimension.
-

The table shows that the participants' awareness of the difficulties of the teaching profession and the roles and responsibilities of the teacher has improved.

"In this regard, I learned for myself how difficult the teaching profession is and how difficult it is to manage the class when we are in that environment. But I think we will realise this fully when we are employed in the profession. I am happy that I chose this profession and I hope to do it properly." It is understood from these utterances of a pre-service teacher (T10) that he was pleased to have chosen this department related to the teaching profession.

The statement of another pre-service teacher (T4) as "I learned how to behave when I become a teacher in the future and what to avoid, that is, what to avoid in order not to be a dinosaur teacher" indicates that he has formed his foresight about good teacher behaviours and what to pay attention to while differentiating in the teaching profession over the years. Similarly, the pre-service teacher who lists the characteristics of the ideal teacher as "should be democratic, should take into account the interests, wishes and needs of the students, should be understanding, should come prepared for the lesson, should not discriminate, should take into account individual differences, etc." is aware of the responsibilities that the teaching profession imposes on the individual.

It is thought that a pre-service teacher who said "It made me think about what a teacher's duties are, what he/she does and how he/she behaves" during the end-of-session evaluation (T10) gained awareness about teacher roles.

Discussion and Conclusion

This study showed that a course taught with creative drama method on the theme of teaching had an effect on the sub-dimensions of 'professional skills' and 'attitudes and values' of pre-service teachers' teacher efficacy areas. In this section, the findings obtained from this study will be discussed in the light of existing research.

The use of creative drama method in teacher education increases teacher quality (Ömeroğlu, 2002). Creative drama has a strong role in ensuring pre-service teachers' self-efficacy and identity development in the professional field (Kereks & King, 2010). In this study, pre-service teachers were able to acquire outcomes that support professional development such as 'comprehending the teacher-student relationship', 'realising the responsibilities of the teacher inside and outside the classroom' and 'realising the difficulties of the teaching profession'. Similarly, Çayır and Gökbulut (2015) developed a creative drama course programme for classroom teaching candidates in the field of personal development from teaching professional competencies. After this course, in line with the opinions of the participants, 'approach to teaching profession' came first in the opinions regarding the contributions of creative drama. After this application, pre-service teachers felt themselves more ready for teaching, realised the possible problems and solutions that teachers may encounter, and expressed that their positive feelings towards the profession increased. Again, in the study conducted by Akdemir (2020), the students who participated in the creative drama course stated in the interviews that the course was useful in adopting the teaching identity.

In creative drama-based courses, pre-service teachers also experience many techniques and strategies that they can use in the future. The use of a teaching strategy can enable a pre-service teacher to gain self-efficacy and a positive attitude towards using different approaches in teaching (Evers et al., 2002; Lee et al., 2013). For example, Bircan and Kılıç (2013) and Maden (2010) found that Turkish teachers' self-efficacy levels for using creative drama method in their own lessons were at a moderate level, while Çetingöz (2012) found that the level of preservice preschool teachers was at a good level. At the end of an interactive drama-based professional development programme, it is obvious that not all teachers can use drama as a teaching tool at the same level (Cawthon & Dawson, 2009). However, it is important that creative drama programmes motivate teachers and pre-service teachers to use this method and positively affect their attitude towards the course. In the literature, there are studies showing that the attitude towards creative drama is high (Başçı & Gündoğdu, 2011; Namdar & Kaya, 2018) and sample drama practices increase self-efficacy towards using this method (Karacil Kılıçaslan & Yayla, 2018b; Namdar & Kaya, 2018). In this context, it is important to continue to include creative drama practices in teacher training. Tanrıverdi and Apak (2013) determined the most frequently cited teacher competencies as 'flexibility', 'tolerance', 'impartiality', 'content knowledge' and 'communication skills' in their study conducted with pre-service teachers and teaching staff in order to evaluate teacher training programmes. In order to provide these competencies, professional knowledge, art and philosophy courses came to the fore. Similarly, Akın- Sabuncu and Ok (2021) examined the effectiveness of the programme in terms of improving the qualifications of classroom teachers and found that most of the pre-service teachers defined the drama course as an effective and necessary course.

The creative drama method does not only have an effect on pre-service teachers and teachers. In their meta-analysis study, Akdemir and Karakuş (2016) looked at the effect sizes at the education

levels where creative drama was applied and found that the highest effect size was at the primary education level and the lowest effect size was at higher education. This result also shows that the creative drama method has an effect on academic achievement at different levels at all levels. In addition to academic achievement, creative drama has positive effects on many areas such as English speaking skills at the K12 level (Kılıç and Tuncel, 2009), professional maturity level (Karataş and Yavuzer, 2009), coping skills with cyberbullying (Karaosmanoğlu et al., 2022). For this reason, every pre-service teacher should have creative drama method knowledge and application skills. After this study, it was revealed that pre-service teachers adopted creative drama methods and techniques and thought of using them when they became teachers.

Although the creative drama course has a positive effect on the acquisition of positive attitudes towards many courses, it was concluded that it did not significantly affect the attitudes of pre-service teachers in this study. This finding contradicts the findings of many quantitative studies in the literature where teacher attitudes were measured (Dikmen & Tuncer, 2018; Kozikoğlu & Gönülal, 2020; Özkan, 2012). Although it contradicts other studies, this finding is an expected result after this course that aims to increase awareness of the teaching profession. With this teaching-themed course, it was aimed to reveal the difficulties faced by teachers, show the responsibilities of teachers, and make them realise that teaching is not only about teaching. In this respect, the decrease in the arithmetic mean value of the items such as 'I think that teaching is a profession for me (M5)', 'I think that teaching is suitable for my lifestyle (M6)', 'I think that teaching is suitable for my personality (M7)', 'I chose the teaching programme I am currently studying knowingly and willingly (M29)' may indicate that the objectives of the course have been achieved.

This study revealed the positive effect on pre-service teachers' communication skills as well as their professional skills and attitudes. Pre-service teachers stated that they improved in four basic areas of communication skills. In order to determine the effectiveness of creative drama in improving communication skills, many experimental studies were carried out with participants from different levels and departments: 1st-year students studying in the Department of Social Work (Çiftçi & Altınova, 2017), senior primary teacher candidates (Karacil Kılıçaslan & Yayla, 2018), psychological counselor, preschool and primary teacher candidates (Dereli, 2018), teachers (Binici), primary classroom teacher candidates (Dere, 2019), Turkish teacher candidates (Şengül & Ünal, 2018), students from the Department of Child Development and Education (Arslan et al., 2010). As a result of all these studies, it was observed that the participants' communication skills increased. In addition to these studies, Kara and Çam (2007), as a result of an experimental study conducted with pre-service science teachers, found that creative drama practices were effective on group work and execution skills, relationship initiation and maintenance skills and self-control skills of the participants in the experimental group. The positive effect of creative drama on communication skills is important in terms of increasing teacher quality.

In this study, it was also observed that the creative drama method contributed to the personal development of pre-service teachers. Thanks to the creative drama method, it was revealed that pre-service teachers had the opportunity to get to know themselves more. Pre-service teachers' self-confidence, cognitive flexibility, and emotional awareness levels increased more. Similar results were obtained by Hasırcı et al. (2008) in their study in which they asked 258 prospective teachers about the contributions of Drama in Primary Education courses. According to the results of this study, it was

seen that the drama method contributed to the individual and academic development of pre-service teachers. Individual gains include interpersonal communication, self-awareness, aesthetic thinking, critical thinking, using the body, and social change. In addition, Yeler (2018) found that creative drama had a positive effect on the personal, professional and social development of pre-service social studies teachers in line with their views on the creative drama-based Human Relations and Communication Course. In addition to these studies, Antepli and Korkmaz (2009) applied the Social Comparison Scale to 85 pre-service teachers before and after the creative drama course and found that the drama course positively affected pre-service teachers' self-perceptions.

Recommendations

As in all professions, the teaching profession requires qualifications and competencies specific to its field. In this context, it was revealed that the creative drama-based course was effective in the acquisition of the general competencies of teachers (General Directorate of Teacher Training and Development, 2017). It can be said that this effect is the result of a creative drama course in which a prospective teacher takes the role of a teacher and faces many situations and problems. Again, the fact that it is a course based on interaction and where different perspectives emerge may strengthen this effect. In this direction, In this direction,

- The inclusion of a teaching-themed course in the first years of teacher education programs may enable prospective teachers to internalize the teaching profession in the first years of their education and to graduate from their programs with higher awareness.
- The theme of teaching can be addressed in some Professional and Field courses in teacher education program. For example, "teaching as a profession" can be chosen as the theme and activities can be planned and implemented while teaching drama methods and techniques in the Drama in Education course.
- In order for creative drama studies to be effective, examples taken from real life will be useful for prospective teachers. In this study, examples were obtained from newspapers, teachers as primary sources, and books containing teacher memories. For this reason, it will be effective to select sample events and sections from real teacher life for re-enactment studies.
- The visuals, pictures, and posters used in the creative drama course appeal to many senses and keep the participants active in terms of both cognitive and affective aspects and psychomotor skills. For this reason, the use of different teaching materials is recommended for an effective drama lesson.
- While it is known that creative drama course is effective in gaining positive attitudes towards many courses, it was concluded that it did not significantly affect the attitudes of pre-service teachers in this study. This may indicate that the research methods used in determining attitudes towards the teaching profession should be differentiated. In the literature, studies compiling the studies on pre-service teachers' attitudes toward the teaching profession (Lafcı-Tor & Sert, 2022; Oral et al., 2019) revealed that the studies on the teaching profession were mostly determined by quantitative data collection methods.

- Many studies found that attitudes toward the teaching profession were high. Based on this finding, it can be said that if attitudes towards the teaching profession are determined by quantitative methods in future studies, attitudes will be positive and high. In this context, the use of qualitative data collection methods will be useful in terms of revealing different dimensions in determining attitudes towards the teaching profession.

References

- Adıgüzel, Ö. (2019). *Eğitimde yaratıcı drama [Creative drama in education]*. Yapı Kredi Yayınları [Yapı Kredi Publishing].
- Akdemir, H. (2020). Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve mesleki benlik saygı düzeylerine etkisi [The effect of creative drama method on teacher candidates' attitude and self-esteem level towards teaching profession]. *Creative Drama Journal*, 15(1), 113-130.
- Akdemir, H., and Karakuş, M. (2016). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarı üzerine etkisi: Bir meta-analiz çalışması [The effect of creative drama on students' academic achievement: a meta-analysis study]. *International Journal of Active Learning*, 1(2), 55-67.
- Akhan, N. E., and Demir, K. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının fakülteye uyum süreçlerinin yaratıcı drama ile desteklenmesi [Supporting the adaptation process to the faculty of social studies teachers candidates with creative drama]. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty*, (53), 266-292. doi: 10.21764/maeuefd.574139
- Akın Sabuncu, S., and Ok, A. (2021). Essential qualities for elementary teachers of the 21st century: Voices of key stakeholders. *Elementary Education Online*, 20(1), 532-552. doi: 10.17051/ilkonline.2021.01.045.
- Altuntaş, O., and Altınova, H. H. (2015). Yaratıcı drama yönteminin üniversite öğrencilerinin sosyal sorun çözme becerilerine etkisi [the effect of the creative drama method on the social problem solving skills of university students]. *Electronic Turkish Studies*, 10(4), 49-62.
- Antepli, S., ve Korkmaz, G. (2009). Yaratıcı drama dersinin üniversite öğrencilerinin benlik algısı üzerine etkisi [The effects of creative drama course on the sense of self of university students]. *Creative Drama Journal*, 4(8), 5-18.
- Arslan, E., Erbay, F., ve Saygın, Y. (2010). Yaratıcı drama ile bütünleştirilmiş iletişim becerileri eğitiminin çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü öğrencilerinin iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi [An investigation about the effect of communication skills education integrated with creative drama on students of departments of child development and education]. *The Journal of Selcuk University Social Sciences Institute*, (23), 1-8.
- Başçı, Z., and Gündoğdu, K. (2011). The attitudes and opinions of prospective teachers related to drama course: The case of Atatürk University. *Elementary Education Online*, 10(2), 454-467.
- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi [Determination of validity, reliability and sample size in qualitative studies]. *E-Journal of Dokuz Eylül University Nursing Faculty*, 9(1), 23-28.
- Binici, B. K. (2013). İlköğretim okullarında uygulanan mesleki çalışmalarda yaratıcı drama uygulamasının öğretmenlerin iletişim becerilerine etkisi [The effect of creative drama practices during vocational studies on the communication skills of teachers in primary schools]. *Creative Drama Journal*, 8(1), 104-113.
- Bircan, E., and Kılıç, L. K. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algıları [The self sufficiency perception of the Turkish teacher candidates on using creative drama method]. *Adıyaman University Journal of Social Sciences*, (11), 799-820.
- Bütün, M. A., Tüzüner, A., and Duman, N. (2015). Coğrafya öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemine ilişkin görüşleri [The opinions of geography teachers about creative drama on geography teaching]. *Creative Drama Journal*, 10(1), 1-14. doi: 10.21612/yader.2015.001

- Cawthon, S. W., and Dawson, K. (2009). Drama for schools: Impact of a drama-based professional development program on teacher self-efficacy and authentic instruction. *Youth Theatre Journal*, 23(2), 144-161.
- Creswell, J. W. (2014). *A concise introduction to mixed methods research*. SAGE publications.
- Çayır, N. A., and Gökbulut, Ö. (2015). Yaratıcı Drama Yöntemi ile Öğretmen Yeterliklerinden Kişisel Gelişim Üzerine Nitel Bir Çalışma [A Qualitative Study on Personal Development of Teacher Qualification with Creative Drama Method]. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 11(2), 252-270.
- Çetingöz, D. (2012). Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik özyeterlikleri [Pre-school prospective teachers' self efficacy levels on using the creative drama method]. *Hacettepe University Journal of Education*, 42, 131-142.
- Çiftçi, E. G., and Altınova, H. H. (2017). Sosyal hizmet eğitiminde yaratıcı drama yöntemiyle iletişim becerisi geliştirme: Ders uygulaması örneği [Development of communication skills through creative drama at social work education: An example of an implementation of the course]. *Elementary Education Online*, 16(4), 1384-1394.
- Dere, Z. (2019). Dramanın öğretmen adaylarının iletişim becerilerine etkisinin incelenmesi [Analyzing the effects of drama education on pre service teachers' communication skills]. *Başkent University Journal of Education*, 6(1), 59-67.
- Dereli, E. (2018). Yaratıcı drama eğitimi ve yaratıcı drama temelli kişilerarası ilişkiler eğitim programının öğretmen adaylarının iletişim ve sosyal problem çözüme becerilerine etkisinin incelenmesi [Effect of creative drama and creative drama-based personnel relations education program on the teacher candidates' communication and social problem solving skills]. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Science*, 20(3), 95-119.
- Dikmen, M., and Tuncer, M. (2018). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutumun çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi [The investigation of teacher candidates' attitudes towards teaching profession in terms of different variables]. *Harran Education Journal*, 3(1), 24-38. <http://dx.doi.org/10.22596/2018.0301.24.38>
- Erdemir, N. (2007). Mesleğine yeni başlayan fen bilgisi öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve şikâyetleri [The problems and complaints faced by science teachers who are new in their profession]. *Electronic Journal of Social Sciences*, 6(22), 135-149.
- Eti, İ., and Emen, M. (2022). Erken çocukluk eğitiminde drama dersinin öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine etkisi: Dramaya ilişkin tutum ve öğretmen öz-yeterlik inançları [The effect of drama in early childhood education course on professional development of pre-service teachers: attitudes towards drama and teachers' self-efficacy beliefs]. *Creative Drama Journal*, 17(2), 125-138. doi: 10.21612/yader.2022.011
- Evers, W., Brouwers, A., and Tomic, W. (2002). Burnout and self-efficacy: a study on teachers' beliefs when implementing an innovative educational system in the Netherlands. *British Journal of Educational Psychology*, 72, 227-243.
- Fırat, M., Kabakçı Yurdakul, I., and Ersoy, A. (2014). Bir eğitim teknolojisi araştırmasına dayalı karma yöntem araştırması deneyimi [Mixed method research experience based on an educational technology study]. *Journal of Qualitative Research in Education*, 2(1), 65-86. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.2s3m
- Guba, E. G., and Lincoln, Y. S. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. *Educational Communication and Technology Journal*, 30(4), 233-252.
- Güryay, B. (2015). Is creative drama a way to excellence in ELT classrooms? *Creative Drama Journal*, 10(2), 211-222. doi: 10.21612/yader.2015.018
- Hasırcı, Ö. K., Bulut, S., and Saban, A. İ. (2008). Öğretmen adaylarının yaratıcı drama dersinin bireysel ve akademik kazanımlarına ilişkin görüşleri [Teacher candidates' views on their personal and academic gains from creative drama course]. *Creative Drama Journal*, 3(6), 63-88.
- Kara, Y., and Çam, F. (2007). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi [The effect of creative drama practices on pre-service teachers' social skills]. *Hacettepe University Journal of Education*, 32(32), 145-155.

- Karacil Kılıçaslan, M., and Yayla, A. (2018a). Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının iletişim becerilerine etkisi [Effect of creative drama method on the communication skills of teacher candidates]. *National Journal of Education Academy*, 2(2), 1-13.
- Karacil Kılıçaslan, M., and Yayla, A. (2018b). Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının mesleki öz yeterliklerine etkisi [Effect of creative drama method on the occupational self efficacy of teacher candidates]. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 5(1), 51-60.
- Karaosmanoğlu, G., Adıgüzel, Ö., and Şimşek, P. Ö. (2022). Lise öğrencilerinin siber zorbalıkla baş etme stratejilerini yaratıcı drama ile anlamak [Understanding high school students' strategies for coping with cyberbullying through creative drama]. *Education and Science*. 47(209), 207-237.
- Karataş, Z., and Yavuzer, Y. (2009). Yaratıcı drama temelli mesleki grup rehberliğinin lise öğrencilerinin mesleki olgunluk puanlarına etkisi [Investigation of Occupational Indecisiveness Levels of High School Students Participating in the Occupational Group Guidance Program]. *Journal of Educational Sciences and Practices*, 8(15), 442-456.
- Kereks, J., and King, P. K. (2010). The king's carpet: Drama play in teacher education. *International Journal of Instruction*, 3(1), 39-60.
- Kılıç, Ş., and Tuncel, M. (2009). Yaratıcı dramanın İngilizce konuşmaya ve tutuma etkisi [The effects of creative drama on speaking English and attitudes towards speaking English]. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 55-81.
- Kırmızı, F. S. (2009). Türkçe dersinde yaratıcı drama yöntemine dayalı yaratıcı yazma çalışmalarının yazmaya yönelik tutuma etkisi [In Turkish courses the effect of creative writing efforts based on creative drama method on the writing attitude]. *Creative Drama Journal*, 4(7), 51-68.
- Kırmızı, F. S. (2015). The Effect of Creative Drama and Creative Writing Activities on Creative Writing Achievement. *Education and Science*, 40(181), 93-115.
- Knowles, M., Elwood, H., Swanson, R.A., and Swanson, P.A. (1998). *The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development*. Houston, TX: Gulf Publishing Co.
- Korkmaz, İ., and Akbaşı, S. (2004). Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler [Professional challenges encountered by beginning classroom teachers]. *Educational Administration in Theory and Practice*, 38(38), 266-277.
- Kozikoğlu, İ., and Gönülal, H. (2020). Öğretmenlerin yansıtıcı düşünme eğilimleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki [The relationship between teachers' reflective thinking tendencies and their attitudes towards teaching profession]. *Erzincan University Journal of Education Faculty*, 22(3), 573-589.
- Lafcı- Tor, D. and Sert, E. H. (2022). A review of articles on the attitudes of students participating in the pedagogical formation certificate program towards teaching profession. *Educational Academic Research*, 44(1), 20-30.
- Lee, B., Cawthon, S., and Dawson, K. (2013). Elementary and secondary teacher self-efficacy for teaching and pedagogical conceptual change in a drama-based professional development program. *Teaching and Teacher Education*, 30, 84-98.
- Lodico, M.G., Spaulding, D.T. and Voegtler, K.H. (2010). *Methods in educational research, from theory to practice*. San Francisco: John Wiley & Sons, Inc. Jossey-Bass A Wiley Imprint.
- Maden, S. (2010). Türkçe öğretmenlerinin drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlikleri [Self-efficacy of Turkish teachers related to using of drama method]. *Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute*, 7(14), 259-274.
- Namdar, A. O., and Camadan, F. (2016). Yaratıcı drama uygulamalarının öğretmen adaylarının sosyal becerilerine etkisi [The Effect of Creative Drama Practices on Pre-Service Teachers' Social Skills]. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3), 557-575.
- Namdar, A. O., and Kaya, Ö. S. (2018). Öğretmenlerin yaratıcı drama yöntemini kullanmaya yönelik öz yeterlik algıları ve tutumları [Teachers' self-efficacy perceptions and attitudes towards using creative drama]. *Hacettepe University Journal of Education*, 34(4), 901-914.

- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik formasyon programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi (SDÜ örneği) [Investigation of pre-service teachers' attitudes towards teaching profession in a teaching formation certification program (SDÜ sample)]. *Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty*, 13(2), 29-48.
- Sarı, M. H., and Altun, Y. (2015). Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar [A qualitative study on the difficulties experienced by novice classroom teachers]. *Hacettepe University Journal of Education*, 30(1), 213-226.
- Saylan, A., Altıntaş, E., and Kaya, H. (2016). Öğretmen adaylarının fen bilimleri dersinde drama yönteminin kullanılmasına yönelik görüşleri [Views of pre-service teachers on the use of drama method in science course]. *The Journal of International Education Science*, (6), 353-366.
- Şengül, Ö. A., and Ünal, F. T. (2018). Yaratıcı drama yönteminin öğretmen adaylarının iletişim becerilerine etkisi. *Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty*, 19(2), 1149-1161.
- Oral, B., Dokumacı-Sütçü, N., and Yazar, T. (2019). Türkiye'de öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ile ilgili yapılan makalelerin incelenmesi [Investigation of articles published about the attitudes towards teaching profession in Turkey]. *The Journal of Turkish Social Research*, Special Issue, 41-46.
- Ömeroğlu, E. (2002). Okul öncesi öğretmenin niteliğinin geliştirilmesinde yaratıcı drama eğitiminin rolü. İçinde H.Ö. Adıgüzel (Ed.), *Yaratıcı drama 1985-1998 yazılar* (ss. 123-127). Ankara: Naturel Yayınları.
- Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. Erişim adresi: https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERY.pdf
- Önal, F. A. (2006). Sosyal yeterlilik, sosyal beceri ve yaratıcı drama [Social competency, social skills, and creative drama]. *Creative Drama Journal*, 1(1), 39-58.
- Özpınar, M. (2008). *Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları (Aydın ili örneği) [Problems faced by primary school teachers working in villages (Aydın province example)]*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) [Unpublished master thesis]. Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, Türkiye.
- Özdemir Şimşek, P. and Karataş, F. Z. (2020). Fen eğitiminde yaratıcı drama yönteminin başarıya etkisi: Meta-analiz çalışması [The effect of creative drama on success in science education: A meta-analysis study]. *Creative Drama Journal*, 15(1), 63-84.
- Tanrıverdi, B., and Apak, Ö. (2013). Öğretmen yeterlikleri açısından eğitim fakültesi programlarının değerlendirilmesi [Evaluating teacher education curricula in terms of facilitating teacher competencies]. *Journal of Faculty of Educational Sciences*, 46(2), 297-318.
- Ünver, N., and Semiz, S. (2016). Okul öncesi öğretmenliği lisans programında yer alan drama dersi kapsamında yapılan uygulamaların öğretmen adaylarının sosyal zekâ alanlarına etkisi [The influence of activities carried out in drama course at the undergraduate program of pre-school teacher education on teacher candidate's areas of social intelligence]. *Kastamonu Education Journal*, 24(5), 2585-2594.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması [Reliability and validity study of an attitude scale of teaching profession]. *Educational Administration: Theory and Practice*, 45(45), 109-127.
- Yeler, M. (2018). İnsan ilişkileri ve iletişim dersinde yaratıcı drama uygulamalarının etkisine ilişkin öğrenci görüşleri [Students' views on the effects of creative drama in human relationships and communication course]. *Creative Drama Journal*, 13(2), 213-236.
- Yeler, M. (2022). Drama dersi alan sınıf öğretmenliği adaylarının öğretime yönelik duyuşsal farkındalıkları ve eğitim inançlarının incelenmesi [Investigation of the emotional awareness and educational beliefs of prospective classroom teachers taking drama about teaching]. *Creative Drama Journal*, 17(1), 17-40. doi: 10.21612/yader.2022.002
- Yıldırım A., and Şimşek H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri [Qualitative research methods in the social sciences]*. Ankara: Seçkin Yayıncılık [Seçkin Publishing].
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: Design and methods*. Sage Publications.